

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери-қолданбалы спорт түрлері жөніндегі қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2020 жылғы 1 шілдедегі № 304 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 3 шілдеде № 20921 болып тіркелді

"Дене шынықтыру және спорт туралы" 2014 жылғы 3 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңы 37-бабының 2-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери-қолданбалы спорт түрлері жөніндегі қағидалары бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Спорт комитеті – Армия орталық спорт клубы заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты алғашқы ресми жарияланғанынан кейін Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің интернет-ресурсына орналастыруды;

3) мемлекеттік тіркелген күннен бастап күнтізбелік он күн ішінде осы тармақтың 1), және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің Заң департаментіне жолдауды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің жетекшілік етететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы бұйрық лауазымды адамдарға, оларға қатысты бөлігінде жеткізілсін.

5. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының

Қорғаныс министрі

Н. Ермекбаев

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Мәдениет және спорт министрлігі

" _____ " _____ 2020 ж.

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрлігінің
2020 жылғы 1 шілдесі
№ 304 бұйрығымен
бекітілген

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери-қолданбалы спорт түрлері жөніндегі қағидалары

1-бөлім. Жалпы ережелер

1-тарау. Әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша жалпы ережелер

1. Осы Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери-қолданбалы спорт түрлері жөніндегі қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің (бұдан әрі – ҚР ҚК) әскери-қолданбалы спорт түрлерін ұйымдастыру тәртібін айқындайды.

2. Әскери-қолданбалы спорт түрлеріне мыналар жатады:

- 1) әскери-спорттық көпсайыс;
- 2) жеңіл атлетика және жылдам қозғалу;
- 3) шаңғы спорты;
- 4) граната лақтыру;
- 5) арқан тарту;
- 6) қолданбалы жүзу;
- 7) кедергілер жолағынан өту;
- 8) табельдік қарудан оқ ату;
- 9) арнайы снарядтардағы жаттығулар;
- 10) армиялық жекпе-жек ұрыс.

3. Сынақ сипаты бойынша әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша жарыстар:

1) жеке – олардың қорытындылары бойынша жекелеген спортшылар (жынысы, жас шамасына қарай санаты, спорттық біліктілігінің салмақ дәрежесі бойынша) алатын орындар айқындалатын жарыстарға;

2) командалық – олардың қорытындылары бойынша жекелеген қатысушылардың нәтижелері кейіннен әрбір командаға орынды айқындаумен жалпы нәтижеге сомаланатын жарыстарға;

3) жеке-командалық – олардың қорытындылары бойынша нәтижелерінің негізінде жекелеген қатысушыларға, сол сияқты командаларға орындар берілетін жарыстарға бөлінеді.

Жарыс сипаты әрбір жекелеген жағдайда Жарыс туралы ережемен айқындалады.

4. Жарыс туралы ережені жарысты өткізетін мекеме бекітеді, ол мынадай талаптардан тұрады:

- 1) әскери-қолданбалы спорт түрі бойынша жарыстың атауы;
- 2) мақсаттары мен міндеттері;
- 3) жарысты өткізетін орны мен уақыты;
- 4) жарысты өткізу жүйесі;

5) қатысатын ұйымдар;

6) спортшылардың, жаттықтырушылардың, төрешілер мен басқа да қатысушылардың сандық құрамы;

7) спортшылардың жынысы мен туған жылы;

8) нәтижелерді бағалау жүйесі;

9) медициналық-санитариялық қамтамасыз ету;

10) жарысқа қатысуға өтінімдер беру тәртібі мен мерзімі;

11) қатысушылар мен төрешілерді іссапарға жіберу шарттары;

12) жарыс жеңімпаздары мен жүлдегерлерін наградтау тәртібі;

13) наразылықтар беру тәртібі және оларды қарау;

14) жарысқа қатысушылар мен төрешілердің келетін және кететін күні.

2-тарау. Қатысушыларды әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша жарыстарға жіберу

5. Жарыстарға медициналық тексеруден өткен Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жеке құрамы, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің басқа да әскерлері мен әскери құралымдарының қызметкерлері жіберіледі.

6. Жарыстарға жіберуді мандаттық комиссия мынадай құжаттар тізбесі ұсынылған, осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысанда әскери бөлім командасының спорт түрінен жарыстарға қатысуына өтінім бойынша жүзеге асырады:

1) жеке басын куәландыратын құжат;

2) әскери билет немесе офицердің жеке куәлігі;

3) әскер түрлерінде, тектерінде, өңірлік қолбасшылық әскерлерінде және әскери оқу орындарында іріктеу жарыстарының өткізілгендігі туралы есеп.

Мандаттық комиссияны жарыстарды өткізетін ұйым бекітеді. Мандаттық комиссияға комиссия төрағасы, бас төреші, бас төрешінің орынбасары, жарыстардың бас хатшысы кіреді.

3-тарау. Әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша жеке және командалық есепке алуды айқындау

7. Жарыстарда жеке нәтижелер мен қатысушылар алған орындар Жарыс туралы ережеге сәйкес жекелеген әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша айқындалады.

8. Әскери-қолданбалы спорт түрлері бойынша жарыстардағы командалық есепке алу Жарыс туралы ережеге сәйкес:

1) сыналатын қатысушылардың үздік нәтижелерінің сомасы бойынша;

2) осы Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес әскери-спорттық көпсайыстарда (спорт түрлері бойынша) нәтижелерді бағалау және ұпайларды есептеу кестесі бойынша сыналатын қатысушылар жинаған ұпайлардың анағұрлым үлкен саны бойынша;

- 3) сыналатын қатысушылар алған орындардың ең аз сомасы бойынша;
- 4) барлық қатысушылардың үздік орташа нәтижелері бойынша айқындалады.

Екі немесе бірнеше команданың нәтижелері тең болған жағдайда орынды айқындау тәртібі спорт түрі бойынша Жарыс туралы ережеде баяндалады.

9. Спартакиадаларды өткізген кезде жалпы командалық біріншілік бағдарламаның жекелеген түрлерінде командалар алған орындардың ең аз сомасы бойынша айқындалады.

Орындардың сомасы тең болған жағдайда басымдылық 1-іншіден, содан кейін 2-ншіден және 3-іншіден артық орын алған командаға беріледі.

4-тарау. Наразылықтар беру

10. Төрешілер алқасына наразылықты жазбаша нысанда қатысушылар немесе төрешілер бұзған Қағидалардың бөлімдерін, тармақтарын көрсете отырып, бастық (ол болмаған жағдайда – команда капитаны) береді және осы жарыс аяқталғаннан кейін 1 сағаттан кешіктірілмей ұсынылады.

11. Төрешілер алқасы наразылықты қарайды, шешім қабылдайды және ол берілген сәттен бастап және жарыс нәтижелері бекітілгенге дейін 24 сағаттан кешіктірмей өтініш иесін хабардар етеді. Төрешінің наразылықтар бойынша шешімі түпкілікті болып табылады және қайта қарауға жатпайды.

2-бөлім. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің әскери-қолданбалы спорт түрлері

5-тарау. Әскери-спорттық көпсайыс

1-параграф. Әскери үшсайыс – 1

12. Әскери үшсайыс – 1 (бұдан әрі – ӘҮ-1) бойынша жарыстардың бағдарламасы мыналарды қамтиды:

- 1) Калашников автоматынан оқ ату, 1-жаттығу (бұдан әрі – АК-1) 100 метрге;
- 2) Ф-1 (600 грамм) гранатасын қашықтыққа лақтыру (3 лақтыру);

3) кедергілер жолағынан өту, 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып жалпы бақылау жаттығуы (бұдан әрі – ЖБЖ).

13. АК-1-ден оқ ату бойынша жарыстар осы Қағидалардың 12-тарауының 2-параграфына және осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес оқ ату бойынша жарыстардағы жаттығулардың шарттарына сәйкес жүргізіледі.

14. Ф-1 гранатасын (600 грамм) қашықтыққа лақтыру осы Қағидалардың 8-тарауының 1-параграфына сәйкес жүргізіледі.

15. 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ бойынша кедергілер жолағынан өту осы Қағидалардың 11-тарауына сәйкес өткізіледі.

16. Қатысушының керек-жарағы мыналарды құрайды: киім нысаны – әскери далалық, оқжатары бар автомат және 2 оқжатары бар оқшантай. Автоматты қолда бар материалдармен орауға жол берілмейді.

17. Өңірлік қолбасшылық және одан жоғары ауқымдағы жарыстар күнтізбелік 3 күн ішінде өткізіледі:

1-ші күн – АК-1-ден оқ ату;

2-ші күн – Ф-1 (600 грамм) гранатасын қашықтыққа лақтыру;

3-ші күн – 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту.

Әскери бөлім, құралым және әскери оқу орны (бұдан әрі – ӘОО) деңгейіндегі жарыстар күнтізбелік 2 күн ішінде өткізіледі:

1-ші күн – АК-1 Калашников автоматынан оқ ату, Ф-1 гранатасын қашықтыққа лақтыру;

2-ші күн – 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту.

2-параграф. Әскери үшсайыс – 2

18. Әскери үшсайыс – 2 (бұдан әрі – ӘҮ-2) бойынша жарыс бағдарламасы мыналарды қамтиды:

1) Калашников автоматынан оқ ату, 2-жаттығу (бұдан әрі – АК-2) 200 метрге;

2) Ф-1 гранатасын (600 грамм) тигізу дәлдігіне лақтыру (16 лақтыру);

3) 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту.

19. АК-2-ден оқ ату бойынша жарыстар осы Қағидалардың 12-тарауының 2-параграфына және осы Қағидалардың 3-қосымшасына сәйкес оқ ату бойынша жарыстардағы жаттығулардың шарттарына сәйкес жүргізіледі.

20. Ф-1 гранатасын (600 грамм) тигізу дәлдігіне лақтыру осы Қағидалардың 8-тарауының 2-параграфына сәйкес жүргізіледі.

21. 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту осы Қағидалардың 11-тарауына сәйкес өткізіледі.

22. Қатысушының керек-жарағы мыналарды құрайды: киім нысаны – әскери далалық, оқжатары бар автомат және 2 оқжатары бар оқшантай. Автоматты қолда бар материалдармен орауға жол берілмейді.

23. Өңірлік қолбасшылық және одан жоғары ауқымдағы жарыстар күнтізбелік 3 күн ішінде өткізіледі:

1-ші күн – АК-2-ден оқ ату;

2-ші күн – Ф-1 гранатасын тигізу дәлдігіне лақтыру;

3-ші күн – 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту.

Әскери бөлім, құралым және ӘОО деңгейіндегі жарыстар күнтізбелік

2 күн ішінде өткізіледі:

1-ші күн – АК-2-ден оқ ату, Ф-1 гранатасын тигізу дәлдігіне лақтыру;

2-ші күн – 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту.

3-параграф. Әскери бессайыс – 1

24. Әскери бессайыс – 1 (бұдан әрі – ӘБ-1) бойынша жарыстар бағдарламасы мыналарды қамтиды:

1) 7,62 миллиметр калибрлі стандартты винтовкадан қолдарын тіремей жатқан қалпында 200 метрге оқ ату (20 оқ ату);

2) 500 метр кедергілер жолағынан өту;

3) кедергілермен 50 метрге жүзу;

4) Ф-1 гранатасын (600 грамм) лақтыру дәлдігіне (16 лақтыру) және қашықтыққа (3 лақтыру) лақтыру;

5) 8 километрге кростық жүгіру.

Жарыстар күнтізбелік 3 күн ішінде өткізіледі:

1-ші күн – оқ ату және кедергілер жолағынан өту;

2-ші күн – жүзу және гранаталар лақтыру;

3-ші күн – 8 километрге кростық жүгіру.

25. Қолдарын тіремей жатқан қалпында қарубауды қолдана отырып, 200 метрге оқ ату ақырын және жылдамдықпен оқ ауды қамтиды. Қару – сыйымдылығы 5 немесе 10 патроннан тұратын оқжатары бар 7,62 миллиметр калибрлі стандартты винтовка. Ағытқыш ілмек күші кемінде 1,5 килограмм. 10 шеңбері және ең кіші көлемі 1300x1300 мм нысананың ақ түсті өрісі бар № 3 нысана.

Оқ ауды бастар алдында 7 минут ішінде 5 сынақ оқ атуы орындалады, ақырын оқ ату – 12 минутта 10 оқ ату, жылдамдықпен оқ ату – 1 минутта 10 оқ ату. Жылдамдықпен оқ ату ақырын оқ ату аяқталғаннан кейін 3 минуттан соң жүргізіледі.

Сынақ оқ атулар 2 минуттық әзірліктен кейін жүргізіледі. 1 минут 45 секунд өткен соң "15 секунд қалды!" командасы беріледі. Оқ ауды бастау "Ат!" командасымен немесе ысқырықпен сигнал беру арқылы жүзеге асырылады. 6 минут 45 секунд өткеннен кейін "15 секунд қалды!" командасы беріледі. Оқ ауды тоқтату – ысқырықпен сигнал беру бойынша.

Жылдамдықпен оқ ату 2 минуттық әзірліктен кейін жүргізіледі. 1 минут 45 секунд өткеннен кейін "15 секунд қалды!" командасы беріледі, содан соң 1 минут 55 секунд өткеннен кейін "Дайындал!" командасы беріледі және 2 минуттан соң – "Ат!" командасы немесе қысқа ысқырық. 1 минут өткеннен кейін қысқа ысқырық бойынша оқ ату аяқталады. Оқ ауды бастауға сигнал берілгенге дейін жүргізілген әрбір оқ ату үшін 2 ұпай шегеріледі. Оқ ауды аяқтау туралы командадан кейін жүргізілген әрбір оқ ату мүлт жіберу деп бағаланады (үздік ойылма алынып тасталады). Жылдамдықпен оқ

атуды жүргізген кезде оқ атуды бастағанға дейін немесе оқ ату аяқталғаннан кейін жүргізілген әрбір оқ ату үшін есептеу сериясының үздік нәтижелері күшін жояды. Мергеннің басқа спортшының нысанасы бойынша жүргізілген оқ атуы мүлт жіберу деп есептеледі. Егер мерген нысанасында оннан астам ойылма болса, үздік нәтижелер есепке алынады. Егер мерген бір серияда оннан астам оқ ату жүргізсе, оның ең үздік тигізулері күшін жояды. Киім нысаны – әскери далалық.

26. Жиырма кедергісі бар 500 метрлік кедергілер жолағы. Кедергілер жолағы бір жолының ені – 2 метр. Әрбір спортшы тек өз жолағында жүгіреді және барлық кедергілерден белгілі бір тәсілмен өтеді. Егер кедергіден дұрыс өтпесе, төреші жалаушамен немесе ысқырықпен спортшыға кедергіден қайта өтуге белгі береді. Кедергілерден өтуді орындауды бастауға командалар "Стартқа!", "Назар аудар!", "Марш!" болып табылады. Фальстарт болған жағдайда жүгіру тоқтатылады және қайтадан старт беріледі. Киім нысаны – әскери далалық.

27. Жарыстар 50 метрлік ашық немесе жабық жүзу бассейнінде (су станциясында) 4 кедергісі бар жүзу жолағында өткізіледі. Белгіленген тәсілмен 4 кедергіден өте отырып, еркін стильмен жүзетін 50 метрлік арақашықтық.

Еркін стильмен жүзуге старт старттық тумбочкадан секіру арқылы жүзеге асырылады. Төрешінің ұзақ ысқырығынан кейін қатысушылар старттық тумбочкаға шығады. Старт берушінің "Стартқа!" деген командасы бойынша қатысушылар бір аяқтарын старттық тумбочканың алдыңғы бөлігіне қоя отырып, старттық қалыпты қабылдайды. Қолдардың қалпы регламенттелмейді. Қатысушылар қимылсыз тұрады, одан кейін старт беруші старттық сигнал береді. Фальстарт жасаған спортшы ескерту алады, екіншісінен кейін – шеттетілуге тиіс. Киім нысаны – жүзуге арналған спорттық.

28. Дәлдікке және қашықтыққа Ф-1 гранатасын (600 грамм) лақтыру; Тигізу дәлдігіне граната лақтыру орнынан немесе 20, 25, 30, 35 метр арақашықтыққа шеңберлер бойынша жүгірумен (3 метрден аспайтын) жүргізіледі. Шеңберлердің диаметрі 2 және 4 метр 2 шоғырланған аймағы бар. Шеңбердің ортасына биіктігі 20 сантиметр жалауша орналастырылады. Қатысушыға әрбір шеңберге 4 гранатадан 16 граната беріледі. Лақтыру биіктігі 125 сантиметр парапеттен орындалады. Гранаталар парапеттің жоғарғы бөлігінде орналастырылған. Лақтыруға берілетін уақыт – 4 минут. Лақтыру ысқырықпен сигнал бойынша басталады және аяқталады. Уақытынан бұрын немесе лақтыру уақыты аяқталғаннан кейін жүргізілген лақтыру тиісті шеңберге мүлт кету ретінде есептеледі. Егер қатысушы бір шеңберге 4 гранатадан артық лақтырса, онда әрбір артық граната мүлт кету ретінде есептеледі. Шеңберге тигізгендігі үшін ұпайлар мынадай үлгімен есептеледі:

№ 1 шеңбер (20 метр) – ішкі аймақ – 7 ұпай, сыртқы аймақ – 3 ұпай;

№ 2 шеңбер (25 метр) – ішкі аймақ – 8 ұпай, сыртқы аймақ – 4 ұпай;

№ 3 шеңбер (30 метр) – ішкі аймақ – 9 ұпай, сыртқы аймақ – 5 ұпай;

№ 4 шеңбер (35 метр) – ішкі аймақ – 10 ұпай, сыртқы аймақ – 6 ұпай.

Бір сериядағы барынша ұпай саны – 136.

Қашықтыққа граната лақтыру дәлдікке граната лақтыру аяқталғаннан кейін жүргізіледі. Лақтыруға берілетін уақыт – 3 минут. Лақтырудың басталуы мен аяқталуы ысқырықпен сигнал беру бойынша жүргізіледі. Қатысушыға 3 мүмкіндік беріледі. Лақтыру дәлдікке граната лақтыруға арналған сектордың жалғасы болып табылатын сектор бойынша белгіленген жолақтар арқылы жүргізіледі. Секторға немесе оның шекараларына құлаған гранаталар есепке алынады. Гранаталардың құлаған орны көрсеткіштермен белгіленеді. Үздік нәтиже есепке алынады. Нәтиже дециметрлерге дейін дөңгелектенеді. Лақтыруға арналған киім нысаны – әскери далалық.

29. Старт жарыс бағдарламасының төрт түрінен кейін нәтижелер хаттамасына сәйкес кері тәртіпте жүргізіледі. Қатысушылар 1 минут аралықпен стартты бастайды. №1 қатысушы секунд өлшеуіш іске қосылғаннан кейін 1 минут өткен соң стартты бастайды. Арақашықтық әрбір километр сайын көрсеткіштермен белгіленген. Киім нысаны – спорттық.

30. Жеке-командалық есепке алуды айқындау осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес әскери-спорттық көпсайыстың (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларын есептеу кестесіне сәйкес әрбір түр бойынша алынған ұпайларды қосу арқылы айқындалады.

4-параграф. Әскери бессайыс – 2

31. Әскери бессайыс – 2 (бұдан әрі – ӘБ-2) бойынша жарыстар бағдарламасы мыналарды қамтиды:

1) қолдарын тіремей жатқан қалпында қарубауды қолдана отырып, 100 метрге АК-1-ден оқ ату. Жарыстар осы Қағидалардың 12-тарауының 2-параграфына және осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес оқ ату бойынша жарыстардағы жаттығулардың шарттарына сәйкес жүргізіледі.

2) 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып ЖБЖ кедергілер жолағынан өту. Жарыстар осы Қағидалардың 11-тарауына сәйкес жүргізіледі. Киім нысаны – әскери далалық;

3) 50 метрге жүзу. Жарыстар 25 немесе 50 метрлік ашық немесе жабық жүзу бассейнінде (су станциясында) жүргізіледі. Жүзу стилі кедергілерсіз еркін. Еркін стильмен жүзуге старт старттық тумбочкадан секіру арқылы жүзеге асырылады. Төрешінің ұзақ ысқырығынан кейін қатысушылар старттық тумбочкаға шығады. Старт берушінің "Стартқа!" деген командасы бойынша қатысушылар бір аяқтарын старттық тумбочканың алдыңғы бөлігіне қоя отырып, старттық қалыпты қабылдайды. Қолдардың қалпы регламенттелмейді. Қатысушылар қимылсыз тұрады, одан кейін старт беруші старттық сигнал береді. Фальстарт жасаған спортшы ескерту алады, екіншісінен кейін – шеттетілуге тиіс. Киім нысаны – жүзуге арналған спорттық;

4) Ф-1 гранатасын (600 грамм) қашықтыққа және тигізу дәлдігіне лақтыру. Ф-1 гранатасын (600 грамм) қашықтыққа және тигізу дәлдігіне лақтыру осы Қағидалардың 8-тарауының 1, 2-параграфтарына сәйкес жүргізіледі.

5) 8 километр арақашықтыққа кросс. Старт жарыс бағдарламасының 4 түрінен кейін нәтижелер хаттамасына сәйкес кері тәртіпте жүргізіледі. Қатысушылар 1 минут аралықпен старт алады. № 1 қатысушы секунд өлшеуішті іске қосқаннан кейін 1 минуттан соң старт алады. Арақашықтық әрбір километр сайын көрсеткіштермен белгіленеді. Киім нысаны – спорттық.

5-параграф. Офицерлік үшсайыс

32. Офицерлік үшсайыс бойынша жарыс бағдарламасына мыналар кіреді:

1) 1-ші жас ерекшелігі санаты үшін (30 жасқа дейінгі ерлер):

3000 метрге жүгіру (қыста – 10 километрге шаңғы жарысы);

300 метрге еркін стильмен жүзу;

Макаров тапаншасы табельдік қаруынан оқ ату, 3-жаттығу (бұдан әрі – МТ-3);

2) 2-ші жас ерекшелігі санаты үшін (30-дан 40 жасқа дейінгі ерлер):

2000 метрге жүгіру (қыста – 5 километрге шаңғы жарысы);

200 метрге еркін стильмен жүзу;

МТ-3 табельдік қаруынан оқ ату;

3) 3-ші жас ерекшелігі санаты үшін (40 жастағы және одан үлкен ерлер):

1000 метрге жүгіру (қыста – 5 километрге шаңғы жарысы);

100 метрге еркін стильмен жүзу;

МТ-3 табельдік қаруынан оқ ату;

4) барлық жас ерекшелігі санаты бойынша әскери қызметші әйелдер үшін:

1000 метрге жүгіру (қыста – 5 километрге шаңғы жарысы);

100 метрге еркін стильмен жүзу;

Макаров тапаншасы табельдік қаруынан оқ ату, 1-жаттығу (бұдан әрі – МТ-1).

33. 1000, 2000, 3000 метрге жүгіру. 1000 метрге жүгіруге қатысушылар саны 10 адамнан, 2000 метрге – 20 адамнан, 3000 метрге – 30 адамнан аспайды. Топтық старттар арасындағы аралық 1000 метрге кемінде 3 минутты, 2000 метрге – 3 – 4 минутты және 3000 метрге – 5 – 6 минутты құрайды. Қатысушыларды стартқа тұрғызу жеребеге сәйкес 1 немесе 2 қатарда жүргізіледі. Қатардағы қатысушылар санын төрешілер алқасы айқындайды.

Арақашықтық бойынша жүгіру кезінде қатысушылардың бір-біріне кедергі келтіруіне жол берілмейді. Бұл қағиданы бұзғаны үшін қатысушы жарыстан алынып тасталады. Арақашықтықтан шығып қалған жүгіруге қатысушы өзінің төсбелгілік нөмірін алып тастайды және ол туралы жақын төреші – бақылаушыға, мәреге жетісімен – мәредегі төрешіге хабарлайды.

Арақашықтықтың аяқталуы қатысушы мәре жолағынан өткен немесе одан шыққан сәттен бастап тіркеледі. Қатысушылардың уақыты 1 секундқа дейінгі дәлдікпен секунд өлшеуішті тоқтатпастан ("жылжитын" меңзер бойынша) тіркеледі.

34. 100, 200, 300 метрге жүзу 25 немесе 50 метрлік ашық немесе жабық жүзу бассейнінде (су станциясында) жүргізіледі. Жүзу стилі кедергілерсіз еркін. Еркін стильмен жүзуге старт старттық тумбочкадан секіру арқылы жүзеге асырылады. Төрешінің ұзақ ысқырығынан кейін қатысушылар старттық тумбочкаға шығады. Старт берушінің "Стартқа!" деген командасы бойынша қатысушылар бір аяқтарын старттық тумбочканың алдыңғы бөлігіне қоя отырып, старттық қалыпты қабылдайды. Қолдардың қалпы регламенттелмейді. Қатысушылар қимылсыз тұрады, одан кейін старт беруші старттық сигнал береді. Фальстарт жасаған спортшы ескерту алады, екіншісінен кейін – шеттетілуге тиіс.

35. МТ-1, МТ-3 табельдік қаруынан оқ ату осы Қағидалардың 12-тарауының 1-параграфына сәйкес және осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес оқ ату бойынша жарыстардағы жаттығулардың шарттары бойынша жүргізіледі.

36. Жарыстар күнтізбелік 3 күн ішінде өткізіледі:

1-ші күн – оқ ату;

2-ші күн – жүзу;

3-ші күн – жүгіру (шаңғы жарысы).

Спортшылар жас ерекшелігі санаты бойынша қатысады.

Киім нысаны: оқ ату кезінде – әскери далалық, жүзу және жүгіру (шаңғы жарысы) бойынша жарыстарда – спорттық. Әрбір түрді орындау үшін қатысушыға бір мүмкіндік беріледі.

37. Жеке біріншілік қатысушының көпсайыстың әрбір түрі бойынша көрсеткен нәтижелері үшін алған ұпайларының анағұрлым көп сомасы бойынша айқындалады. Ұпайлар осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес әскери-спорттық көпсайыстарда (спорт түрлері бойынша) нәтижелерді бағалау және ұпайларды есептеу кестесі бойынша есептеледі.

6-параграф. Әскери-спорттық кешен көпсайысы

38. Әскери-спорттық кешен (бұдан әрі – ӘСК) көпсайысы бойынша жарыстар бағдарламасына мыналар кіреді:

1) АК-1 автоматынан оқ ату;

2) Ф-1 гранатасын (600 грамм) қашықтыққа лақтыру;

3) белтемірде тартылу;

4) 100 метрге жүгіру;

5) 3000 метрге жүгіру.

Киім нысаны – әскери далалық.

39. Ф-1 гранатасын қашықтыққа лақтыру осы Қағидалардың 8-тарауының 1-параграфына сәйкес жүргізіледі.

40. АК-1-ден оқ ату бойынша жарыстар осы Қағидалардың 12-тарауының 2-параграфына сәйкес және осы Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес оқ ату бойынша жарыстардағы жаттығулардың шарттары бойынша жүргізіледі.

41. Белтемірде тартылуды орындау шарттары: жоғарыдан ұстай асылу, қолдарды тік ұстай асылып қимылсыз қалыптан (1-2 секунд үзіліс) тартылу (иек керме деңгейінен жоғары), аяқтар жұлқи тарту және серпілу қимылдарынсыз қосылған күйінде.

42. 100 және 3000 метрге жүгіру бойынша жарыстар стадионның жүгіру жолында немесе кез-келген жабыны бар тегіс жергілікті жерде жүргізіледі. Арақашықтық бойынша жүгіру уақытында қатысушыларға бір-біріне кедергі жасауға жол берілмейді. Бұл қағиданы бұзғаны үшін қатысушы жарыстан алынып тасталады. Арақашықтықтан шығып қалған жүгіруге қатысушы өзінің төсбелгілік нөмірін алып тастайды және ол туралы жақын төреші – бақылаушыға, мәреге жетуіне қарай – мәредегі төрешіге хабарлайды. Арақашықтықтың аяқталуы қатысушы мәре жолағынан өткен сәттен бастап тіркеледі. Қатысушылардың уақыты 1 секундқа дейінгі дәлдікпен секунд өлшеуішті тоқтатпастан ("жылжитын" меңзер бойынша) тіркеледі.

43. Жеке біріншілік қатысушының көпсайыстың әрбір түрі бойынша көрсеткен нәтижелері үшін алған ұпайларының анағұрлым көп сомасы бойынша айқындалады. Ұпайлар осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес әскери-спорттық көпсайыстарда (спорт түрлері бойынша) нәтижелерді бағалау және ұпайларды есептеу кестесі бойынша есептеледі.

6-тарау. Жеңіл атлетика және жылдам қозғалу

1-параграф. 5 және 10 км қашықтыққа жүгіру

44. Қашықтыққа жүгіруде жарыстар орташа қиылысқан жергілікті жер бойынша 5 және 10 километр арақашықтықта жүргізіледі.

Қатысушының керек-жарағы: Киім нысаны – әскери далалық, Калашников автоматы (карабин), газтұмша, 2 оқжатары бар сөмке (оқ қалта).

Топтық және жалпы стартқа жол беріледі. Старт уақытында қатысушылар нысан бойынша киінеді, қару "арқада" қалпында, сақтандырғышта. Топтық старт кезінде қатысушылар кемінде 1 минут аралықпен 2 – 10 адамнан топтармен стартты бастайды. Жалпы старт (бөлімшемен) кезінде старттар арасындағы аралықтар 5-тен 10 минутқа дейін.

Старт алдында керек-жарақты, қару-жарақты және киім-кешекті тексеру жүргізіледі. Егер тексеру кезінде анықталған қару-жарақтағы, керек-жарақтағы және киім-кешектегі кемшіліктер старт басталар сәтке дейін жойылмаса, онда бөлімшенің (

қатысушының) старты олар толық жойылғанға дейін кешіктіріледі. Бұл ретте старт уақыты старттық хаттамада жазылғандай болып қалады.

45. Қатысушыға уақыт 1 секундқа дейінгі дәлдікпен айқындалады. Мәредегі барлық жеке құрам нысан бойынша киінген, стартта тіркелген барлық керек-жарағы бар. Керек-жарақ пен қару-жарақтың кез-келген жетіспейтін заты үшін қатысушы жарыстан алынады.

2-параграф. Әскерилендірілген кросс

46. Жарыс бағдарламасына: Калашников автоматынан (АК-5,45 миллиметр, 100 метрге), шағын калибрлі винтовкадан (50 метрге) немесе Макаров тапаншасынан (25 метрге) оқ атумен ерлер үшін 3000 метрге және әскери қызметші әйелдер үшін 1500 метрге жүгіру, Ф-1 гранатасын (600 грамм) лақтыру кіреді.

47. Старт пен мәре бір жерде жабдықталады. 3000 метр арақашықтықта атуға арналған орын (атыс алаңы) старттан 1500 метрлік үзікте (айналма арақашықтықтардағы бұрылу, қарама-қарсы немесе аралық) жабдықталады. 1500 метрлік арақашықтықта 750 метрлік үзікте жабдықталады. Жарысқа қатысушылардың старты жеке, жұппен немесе топтық (бірақ топ 5 адамнан аспауға тиіс) орындалады. Старт кезінде қару сақтандырғышқа қойылады. Қатысушылар патрондарды оқ ату шебінде алады, төреші-бақылаушының нұсқауы бойынша орнына орналасады және оқ атуға әзірленеді. Спортшы оқжатарды патрондармен толтырған кезде төреші оған қатысушы ол бойынша оқ ауды жүргізуге тиіс нысананың нөмірін айтады. Оқ ату әзір болу шамасына қарай, төрешінің қосымша командасынсыз басталады.

48. Қатысушылар оқ ауды қолдарын тіреп жатқан қалпында автоматтан (шағын калибрлі винтовкадан), тұрған қалпында тапаншадан үш жеке оқ атумен, 3 нысананы зақымдағанға дейін (қатысушыға 4 патрон беріледі).

Калашников автоматынан және МТ-дан оқ ату № 4 нысана (шеңбері бар кеуде фигурасы) бойынша, шағын калибрлі винтовкадан № 7 нысана бойынша жүргізіледі (көтергіштері бар "құлайтын"). Оқ ату кезінде автоматтың (винтовканың) қарубауын қолдануға жол беріледі.

Қарумен барлық іс-қимылдарды қатысушы дербес орындайды. Кідірулер мен ақаулықтарды жою үшін қатысушыға төрешінің рұқсатымен қару шеберінің көмегін пайдалануға жол беріледі.

Егер қатысушы Калашников автоматынан бір-бірлеп оқ атулардың орнына кезекпен оқ ауды ашса, онда оқ ату оған есепке алынады. Оқжатарды Жарыс туралы ережеде айқындалғаннан артық жарақтандырған қатысушы жарыстардан шеттетіледі.

Қатысушы өзгенің нысанасын зақымдаған жағдайда оқ ату оған есептеледі, бірақ кросстағы нәтижесіне 15 секунд қосылады.

Егер қатысушының нысанасы оқ ату кезінде құлап қалса, ал ол оқ атуды жүргізбесе, төреші операторға нысананы көтеру туралы сигнал береді, одан кейін оқ ату жалғастырылады, бұл ретте оқ атуды мәжбүрлі түрде кідірту уақыты кросстағы жалпы нәтижеден шегеріледі.

Әрбір зақымдалмаған нысана үшін қатысушыға бір қосымша (айыппұлдық) 100 метрлік шеңбер түрінде айыппұл салынады.

Оқ ату аяқталғаннан кейін қатысушы жатқан қалпында болған кезде төреші қаруды қарап тексереді, қалған патрондарды алады және жүгіруді жалғастыруға команда береді.

49. Гранаталар лақтыру үшін 1500 метрлік арақашықтықтың үшінші километрінің басында немесе соңғы 500 метрінде ені 10 метр, ұзындығы 40 және 25 метр коридорлар жабдықталады. Ф-1 гранаталары (600 грамм) лақтыру сызығынан 10 метр арақашықтықта болады. Жаттығуды орындау үшін 3 граната беріледі. Егер жақсы нәтиже бойынша гранаталарды 40 метр (ерлер үшін) және 25 метр (әйелдер үшін) бақылау сызығына дейін 5 метрге жеткізбей лақтырылса, қатысушы бір айыппұлдық шеңбермен, 5-тен 10 метрге дейін – екі айыппұлдық шеңбермен жазаланады. Егер барлық 3 гранатаны жеткізбей лақтыру 10 метрден артық болса немесе олардың біреуі де коридорға түспесе, онда қатысушы 3 айыппұлдық шеңбермен жазаланады. Айыппұлдық шеңбер арақашықтығы 100 метрді құрайды.

50. Оқ атуға және лақтыруға арналған орындар саны қатысушылар санына байланысты айқындалады. Арақашықтықтың аяқталуы қатысушы денесінің қандай да бір бөлігі мәре жазықтығына тиген сәтте тіркеледі. Қатысушылар уақыты 1 секундқа дейінгі дәлдікпен секунд өлшеуішті ("жылжитын" меңзер бойынша) тоқтатусыз тіркеледі.

51. Әскерилендірілген кросстағы жеке орындар жақсы нәтиже бойынша айқындалады. Нәтижелер тең болған жағдайда нысанаға тигізген, одан кейін 40 (25) метр сызықтан әрі граната лақтырған қатысушыға басымдық беріледі.

Егер нысананы зақымдауды және гранатаны табысты лақтыруды есепке алу жеңімпазды анықтауға мүмкіндік бермесе, қатысушыларға бірдей орындар беріледі.

7-тарау. Шаңғы спорты

1-параграф. Патрульдердің оқ атумен командалық жүгіруі

52. Командалардың жеребеге сәйкес 1 – 2 минут аралықпен бөлек старты. Команданың старттық нөмірі оқ ату шебіндегі бағытты да айқындайды. Бір оқ ату шебінде жатқан қалпында оқ атумен 10 километр арақашықтық. Шағын калибрлі

винтовка – қаруы спортшының арқасында, оптикалықты қоспағанда, ТКЗ-8 (Тула қару зауыты–8), ТОЗ-12 (Тула қару зауыты–12) үлгісіндегі немесе кез-келген көздеуішпен спорттық (биатлон үшін).

Команда құрамы – 4 адам.

Оқ ату арақашықтығы 50 метр, диаметрі 11 сантиметр нысана (жатқан қалпында оқ атуға арналған биатлондық), "құлайтын".

Оқ атуды команданың әрбір қатысушысы өз нысанасын зақымдағанға дейін (қатысушыға 3 патрон беріледі) кезекпен жүргізеді. Команда барлығы 4 нысананы зақымдауға тиіс. Зақымдалмаған әрбір нысана үшін команда 150 метрлік 1 айыппұлдық шеңбермен (барлық команда өтеді) жазаланады.

Команданың барлық қатысушылары арақашықтық бойынша бірлесіп өтеді, оларға бір-біріне кез-келген көмек көрсетуге жол беріледі.

Оқ ату шебінен кейін қатысушылардың бірі арақашықтықтан (оның ішінде патруль бастығы) шығуы мүмкін және команда жүгіруді 3 адамнан тұратын құраммен жалғастырады.

Команда қатысушылардың арасы 20 метрден аспайтын аралықпен мәреге шығуға тиіс, мәре уақыты команданың соңғы мүшесі бойынша айқындалады.

2-параграф. Патрульдер эстафетасы

53. Барлық кезеңдер бойынша қатысушылардың толық құрамы бар команда эстафетаға қатысуға жіберіледі. 1-кезең старты жалпы.

Кезең арақашықтығы бір оқ ату шебінде жатқан қалпында оқ атумен 5 километр. Оқ атуды команданың әрбір қатысушысы 3 нысананы зақымдағанға дейін (қатысушыға 4 патрон беріледі) жүргізеді. Зақымдалмаған әрбір нысана үшін қатысушы 150 метрлік 1 айыппұлдық шеңбермен жазаланады.

54. Командалық сынақта жеңімпаздар бағдарламаның мынадай екі түрі:

1) шаңғы жарысы: жеке шаңғы жарысы плюс шаңғы эстафетасы;

2) оқ атумен патрульдердің шаңғы жарысы: патрульдердің командалық жарысы плюс патрульдердің эстафетасы бойынша орындардың барынша аз сомасы бойынша айқындалады.

Бұл көрсеткіштер тең болған жағдайда патрульдердің оқ атумен шаңғы жарысында жақсы көрсеткіштері бар команда басымдыққа ие болады.

8-тарау. Граната лақтыру

1-параграф. Қашықтыққа граната лақтыру

55. Қашықтыққа граната лақтыру жүгірумен немесе орнында тұрып сақтандырғыш иінтірегі жоқ Ф-1 оқу-жаттығу гранатасымен жүргізіледі. Граната салмағы – 600 грамм. Қатысушыға гранаталарды төрешілер алқасы лақтыру орнында береді.

Киім нысаны – қолына автомат ұстай отырып далалық. Жағаның түймесін ағытуға, белдікті босатуға, қарудан ағытпай автомат қарубауын қолдануға жол беріледі. Бас киімді шешуге жол берілмейді.

Лақтыру планкадан немесе ұзындығы 4 метр, ені 7 сантиметр сызықтан ені 10 метр коридор бойынша жүргізіледі. Планка жүгіруге арналған жол топырағымен бір деңгейде бекітіледі және ақ түске боялады. Оның жиектері бойынша түрлі түсті жалаушалар немесе көрсеткіштер орнатылады.

Коридор параллельді ақ сызықтармен белгіленеді, олар 5 метр сайын (40 метрден бастап) жүргізіледі. Сызықтың екі жақ жиектеріне сызықтың планкадан арақашықтығын көрсететін цифрлары бар көрсеткіштер орнатылады. Бүйірлік сызықтар ені коридордың шекарасына енгізілмейді.

Жүгіруге арналған жолақ тығыз. Жолақ ені 1,25 метрден кем емес, ұзындығы – 25 – 30 метр. Планка алдында соңғы 6 – 8 метрде жолақ 4 метрге дейін кеңейтіледі.

56. Лақтыру аға төрешінің "Есептелді!" командасынан кейін есепке алынады, ол бұл команданы граната коридор шекарасына түскен және қатысушы лақтырғаннан кейін нық қалпында қалған жағдайда береді. Төреші "Есептелді!" командасын жалаушаны жоғары көтерумен сүйемелдейді, бұл төреші-өлшеушілер үшін сигнал болып табылады және оларға нәтижені белгілеу құқығын береді.

Бұзушылық болған кезде аға төреші "Жоқ!" командасын береді және бір уақытта төмен түсірілген жалаушамен белгі береді.

Егер қатысушы:

1) лақтыру кезінде немесе одан кейін денесінің қандай да бөлігіне, киім-кешегіне немесе автоматына, планканың сыртындағы топыраққа тисе;

2) планканы басып кетсе немесе оны жоғарыдан іліп кетсе;

3) екпін алу (сермеу) кезінде планканың алдына құлайтындай гранатаны түсіріп алса (тіпті кездейсоқ). Гранатаның лақтыруға арналған секторға (планкаға дейін) кездейсоқ түсуі қате болып есептелмейді;

4) лақтырғаннан кейін "Есептелді!" командасына дейін планка арқылы алға қарай түссе. Сонымен қатар егер граната коридордан тыс құласа, лақтыру есепке алынбайды.

Коридорға құлаған кезде гранатаның топырақта қалған ізі нөмірі бар таяқшамен белгіленеді. Таяқша планкаға ең жақын іздің нүктесіне қойылады.

Өлшеу таяқшадан бастап планкаға перпендикулярлы сызыққа дейін рулеткамен жүргізіледі. Өлшеу кезінде рулетканың нөлдік белігісі таяқшаға қойылады. Нәтиже 1 сантиметрге дейінгі дәлдікпен айқындалады. Өлшеу барлық 3 лақтыру жасалғаннан кейін жүргізіледі және хаттамаға тек үздік лақтырудың нәтижесі жазылады.

Екі немесе одан да көп қатысушылардың нәтижесі тең болған жағдайда оларға бірдей орындар беріледі. Бұл ретте кейінгі орындар жылжытылмайды. Бірдей нәтижелер көрсеткен және жарыс жеңімпазы атағынан үміткер қатысушыларға қосымша 3 лақтыру мүмкіндігі беріледі.

2-параграф. Дәлдікке граната лақтыру

57. Дәлдікке граната лақтыру 40 метр арақашықтыққа орнында тұрып немесе қолындағы автоматпен екпін алумен 3 шеңбер бойынша жүргізіледі: 1-ші (орталық) – радиусы 0,5 метр; 2-ші – 1,5 метр; 3-ші – 2,5 метр.

1-ші шеңбер металдан дайындалады, жермен бір деңгейде орнатылады және ақ түске боялады. Шеңбердің ортасына көлемі 15x20 сантиметр, сабының биіктігі жерден 30 сантиметр қызыл жалау орнатылады. Қалған шеңберлер ені 5 сантиметр сызықтармен белгіленеді. Белгілеу сызығы кішкентай шеңбердің көлеміне кіреді. Лақтыру сақтандырғыш тұтқасынсыз Ф-1 оқу-жаттығу гранатасымен жүргізіледі. Граната салмағы – 600 грамм. Қатысушыларға гранаталарды лақтыру орнында төрешілер алқасы береді.

Әрбір қатысушыға 3 сынамалық және 15 сынақтық лақтыру беріледі. Сынамалық граната лақтыру үшін уақыт – 1 минут, сынақтық үшін – 6 минут. Сынамалық лақтыруларды орындағаннан кейін қатысушы сынақтық лақтыруларды жүргізуге әзір екендігі туралы баяндайды және төрешінің рұқсат беру командасы арқылы лақтыруды бастайды. Барлық гранаталарды лақтыруды аяқтағанға дейін қатысушыға сектордан шығуға тек төрешінің рұқсатымен ғана рұқсат етіледі.

Сынақтық лақтыруларды орындаған кезде бағалау сектордағы (шеңбердегі) төрешінің лақтыру жетістігіне сәйкес цифры бар көрсеткішті көтеруімен және дауыстап қайталауы арқылы жүргізіледі. Кезекті гранатаны лақтыруға тек алдыңғы лақтыру үшін баға алғаннан кейін жол беріледі.

Мүмкіндіктерді бағалау критерийлері (сәтті немесе сәтсіз) қашықтыққа граната лақтыру бойынша жарыстарды жүргізу шарттарымен ұқсас.

Гранаталар нысанаға тиген кезде лақтыру мынадай бағаланады: 1-ші шеңбер (орталық) – 115 ұпай; 2-ші – 75 ұпай; 3-ші – 45 ұпай. Орталық шеңберге орналастырылған жалаушаға тигізу 115 ұпаймен бағаланады.

Жарыстар үшін киім нысаны – әскери далалық. Жағаның түймесін ағытуға және белдік белбеуді босатуға рұқсат етіледі.

Қауіпсіздік мақсатында граната лақтыру кезінде шеңберлердің сыртына металл тордан қоршау орнатылады.

58. Жеке біріншілік жиналған ұпайлардың анағұрлым көп сомасы бойынша айқындалады. Нәтижелер тең болған жағдайда үздік орын орталық шеңберге (2-ші, одан кейін 3-ші шеңберге) көп тигізулері бар қатысушыға беріледі. Командалық

біріншілік сыналатын қатысушылар ұпайларының жалпы сомасынан орташа нәтиже бойынша немесе Жарыс туралы ереженің өзге де шарттары бойынша айқындалады.

9-тарау. Арқан тарту

59. Арқан тарту бойынша жарыс екі команда арасында командалардың бірі 2 рет жеңіске жеткенге дейін жүргізіледі. Арқан тарту арасында қатысушыларға 5 минуттан аспайтын демалыс беріледі.

Алғашқы арқан тарту алдында монетаны пайдалана отырып, арқанның ұшын таңдау үшін жеребе тартылады. Екінші рет арқан тарту алдында командалар орын ауыстырады. Егер үшінші рет арқан тарту қажет болған жағдайда, арқанның ұшы қайтадан жеребе тарту арқылы айқындалады.

60. Команда құрамы – 8 адам (1 қосалқы). Қатысушыны қосалқымен ауыстыру тікелей арқан тартуды бастар алдында жүргізіледі. Арқан тарту бойынша жарыстар мынадай командалық салмақ санаттары бойынша жүргізіледі:

- 1) жеңіл салмақ – 560 килограмнан аспайтын;
- 2) орташа салмақ – 640 килограмнан аспайтын;
- 3) ауыр салмақ – 720 килограмнан аспайтын;
- 4) өте ауыр салмақ – 720 килограмнан жоғары.

Қатысушылардың салмағын өлшеу жарыс алдында бір сағат ішінде жалаңаш күйде немесе ішкіімде (жүзуге арналған ішкіімде) жүзеге асырылады.

Команда жаттықтырушысына команданың арқан тартуға қатысуы процесінде онымен сөйлесуіне жол берілмейді.

61. Арқан тарту бойынша жарыстардың өткізілетін орны жазық және тегіс жазықтықты құрайды.

Арқанның ұзындығы – 22 метрден кем емес және 34 метрден артық емес, диаметрі – 10-13 сантиметр. Арқанның келесі жерлері белгілермен белгіленген:

- 1 (қызыл) – ортасында;
- 2 (ақ) – екі жағынан орталық белгіден 4 метр қашықтықта;
- 3 (жасыл) – екі жағынан орталық белгіден 5 метр қашықтықта.

Жарысқа арналған жекеленген алаңның ортасынан арқанның қозғалысына перпендикуляр бір сызық сызылады.

Киім нысаны – әскери далалық. Жарысты спорт залда өткізу үшін кәдімгі спорттық киім нысанын пайдалануға жол беріледі. Аяқ киімде металл тұмсықтың немесе металл пластинаның, аяқ киім табанынан немесе өкшесінен шығып тұратын бұдыр мен шегенің болуына жол берілмейді.

62. Әрбір қатысушыға арқанды екі қолымен ұстауға, оны қалыпты үлгіде қармап, яғни екі қолдың алақандары жоғары қаратылған, ал арқан дене тұлғасы мен иықтың

арасында тұрғанда жол беріледі. Арқанның қозғалысына кедергі келтіретін бұдан басқа қармау тежеу болып табылады және ережелерді бұзу болып қарастырылады.

Команданың тұйықтаушы мүшесі арқанды қалыпты үлгіде қармайды, ал арқанның шетін қолтығы арқылы, сосын арқасы арқылы келесі иығына өткізеді және басқа қолтығына қысады.

Арқан үнемі керілген күйде тұрады.

Команда бір тартуда қағидаларды бұзумен байланысты 3 ескерту алған кезде шеттетіледі. Бір қатысушы жол берген бұзушылық команданың қағидаларды бұзуы болып саналады.

Арқан тарту басталар алдында арқан тығыз керіледі, ондағы орталық белгі жарыс өтетін орында белгіленген орталық сызық үстінде тұрады.

63. Мыналарға жол берілмейді:

- 1) арқанды жасыл белгімен шектелген ұзындық шегінде қармап ұстауға;
- 2) ілмектер немесе түйіндер жасауға;
- 3) әдейі жерге (еденге) отыруға немесе күтпеген құлаудан кейін ақырын тұруға;
- 4) аяқтың табандарынан басқа, дененің қандай да бір бөлігін жерге тигізуге;
- 5) қағидаларға қайшы келетіндей қанатты кез-келген қармауды орындауға;
- 6) "Арқанды тарт!" командасына дейін жерде кез-келген ойықтарды жасауға;
- 7) жарыс өткізілетін жазықтықтың шегінен шығуға.

64. Арқан тарту процесіне үш төреші (аға төреші және 2 бүйірлік төреші) қызмет көрсетеді. Аға төреші екі нұсқаушыдан әзірлік туралы сигнал алғаннан кейін ол қатысушыларға дауыстап немесе ым-ишарамен мынадай командаларды береді:

- 1) "Арқанды көтер!" (бұл команда бойынша арқанды қармау жүргізіледі);
- 2) "Арқанды тарт!" (қатысушылар арқанды қатты тартады);
- 3) "Арқан – ортаға!" (арқан орталық қалыпқа келтіріледі);

4) "Нық қалыпта ұста!" (арқан тұрақты қалыпта және оның орталық белгісі – жердегі орталық сызық үстінде).

Аздаған үзілістен кейін "Арқанды тарт!" командасы беріледі.

Егер төреші бұзушылықтарды есепке алса, ол тартысты тоқтатады, тиісті командаға ескерту жасайды және орталық белгіні көрсетеді, содан кейін арқан тарту қайтадан басталады.

Арқан тартуда жеңісті аға төреші ысқырық және жеңген команда жағын қолмен нұсқау арқылы белгілейді.

Егер командалардың бірі арқанды көрсеткіштермен көрсетілген талап етілетін арақашықтыққа дейін апарса немесе екінші команда шеттетілсе, арқан тартуда жеңген болып есептеледі.

10-тарау. Қолданбалы жүзу

1-параграф. Қарумен киім-кешекте жүзу

65. Қарумен киім-кешекте жүзу кезінде барлық санаттағы әскери қызметшілер үшін киім нысаны – далалық, қонышы биік бәтеңке, белбеу, жаңғыртылған Калашников автоматы немесе арнайы Калашников автоматы болып белгіленеді.

Қару немесе автомат макеті көлеміне және массасына сәйкес келеді, батпай жүзеді, кемінде 2 килограмм.

Қарумен киім-кешекте жүзу кезінде қозғалысты жылдамдататын, су бетінде дененің немесе қарудың жүзуін жақсартатын, төзімділікті немесе басқа да физикалық қасиеттерді жақсартатын қандай да бір құрылғыларды, сондай-ақ шалбардың балағын түруге, киім-кешектегі қалталарды тігуге немесе қиып тастауға жол берілмейді.

Қарумен киім-кешекте жүзу кезінде күртенің жағасының жоғарғы түймесін және жеңдегі түймелерді ағытуға, күртенің жеңін түруге, автоматты және аяқкиімді белдік белбеумен арқаға бекітуге жол беріледі. Жарысқа қатысушылардың осы керек-жарағын старт басталар алдында төрешілердің үлкені тексереді.

Киім нысаны, қару немесе автомат макеті сәйкес келмеген жағдайда қатысушы стартқа жіберілмейді. Қашықтықты жүзіп өткеннен кейін төрешілердің үлкені мәреде жүзіп келген әрбір қатысушының киім-кешегінің, керек-жарағы мен қаруының болуын тексереді. Киімнің немесе керек-жарақтың жоғалтылған әрбір элементі үшін орындалған разряд 1 санатқа төмендетіледі.

66. Жарыстар жасанды немесе табиғи бассейндерде ұйымдастырылады. Ағысы бар табиғи су тоғандарында өткізілетін жарыстарда қатысушылар қашықтықтың жартысын ағысқа қарсы жүзіп өтеді. Старттық секіруді орындайтын жерде тереңдік кемінде 1,2 метрді құрайды. Старттық көпірдің (старттық тумбочкалардың) үстіңгі беті тайғанамайтын төсеммен көлденең (7° артық емес еңіс болуға жол беріледі), бұрылу қалқандары тегіс, саңылаусыз, су бетіндегі бөлігінің биіктігі кемінде 0,3 метр және су астындағысынікі 1,8 метр болады. Бассейн жолдарының әрқайсысы 2,5 метрден тар емес. Олар бір-бірімен диаметрі 10 сантиметрден артық емес дөңгелек қалқымалары бар арқандармен бөлінеді. Жолдар өздерінің реттік нөмірлерімен белгіленеді. Стартты дұрыс бастамаған кезде қатысушыларды тоқтату үшін су бетінде бассейнге көлденең, 1,5 метр биіктікте және сөреден 15 метр қашықтықта бау тартылады, ол стартты бастағандарды кері қайтару қажет болғанда су астына түсіріледі. Бассейннің түбі таза, қатысушыларды жарақаттауы мүмкін заттарсыз тегіс болады.

Қатысушылар жолдарының нөмірлері кезекті жүзу басталар алдында тікелей жеребе тастаумен айқындалады.

67. Старт старттық көпірден (тумбочкадан) секірумен жүргізіледі. Старттық тумбочканың биіктігі су деңгейінен 0,75 метрден артық емес.

Стартты жариялаушы хронометрші-төрешілердің дайын болуына қарай " Қатысушылар, орындарыңа орналас!" деген алдын ала командасын береді немесе

созылыңқы түрде ысқырады. Осы команда бойынша қатысушылар оларға жеребемен айқындалған старттық тумбочкаларға тұрады. "Стартқа!" командасы бойынша қатысушылар қозғалмаған қалпында баяу стартқа дайындала бастайды. Стартты жариялаушы атуды жүргізеді немесе бір уақытта жоғары көтерілген жалаушаны түсіре отырып, "Марш!" деген орындау командасын береді.

Егер "Марш!" командасына дейін немесе атқанға дейін барлық қатысушылар қозғалмаған қалпын сақтаса, старт дұрыс деп саналады. Егер бір немесе бірнеше қатысушы старт туралы сигналға (командаға) дейін қозғалысты бастаса немесе суға секіріп кетсе, старт басталған жоқ (фальстарт) деп есептеледі, барлық қатысушылар бастапқы қалыпқа орналасады және старт қайталаанады. Старт екі реттен артық қайталанбайды. Екінші рет қағиданы бұзған спортшы (ол бірінші жалған стартта қағиданы бұзды ма немесе бұзған жоқ па, оған қарамастан) шеттетіледі.

Қайта старт болған кезде жүзуге қатысушылар қайтарылмайды. Қашықтықты толық жүзіп өтеді. Бас төрешінің шешімімен оның пікірінше уақытынан бұрын стартты бастағандар шеттетіледі. Олардың нәтижелері есептелмейді.

68. Қатысушылар барлық қашықтықты су бетімен жүзіп өтеді. Стартта секіру кезінде және бұрылыстарда су астына сүңгуге жол беріледі. Бұрылуды орындау кезінде және мәреде еркін стильмен жүзуде қатысушылар бұрылу қалқанына немесе бассейн қабырғасына қолын немесе денесінің кез келген бөлігін, браспен жүзу кезінде 2 қолын бірге тигізеді.

Басқа жолға түсіп кеткен және екінші қатысушыға бөгет жасаған спортшы шеттетіледі. Бұл жағдайда 2 жүзудің ең үздік уақыты есептеледі.

Қашықтықтан өту кезінде қатысушыларға жолдан, баспалдақтың жиегінен және басқа да заттардан ұстап тартылуға, сондай-ақ олардан серпілуге немесе түбіне тұруға жол берілмейді. Заттарға немесе түбіне қасақана қол тигізу қағидаларды бұзу болып табылмайды.

Қашықтықтан өту уақытында алға озу бойынша қандай да бір іс-қимылдар жасауға (нұсқаулар беруге, спортшыға бассейннің бортымен ілесіп жүруге) жол берілмейді.

Бұрылулар, мәре және қашықтықтан өту қағидаларын бұзғаны үшін қатысушылар жарыстардан шығарылады.

69. Қашықтыққа жету (мәре) қатысушы қолымен бұрылу қалқанына немесе бассейннің жиегіне қолын тигізген сәттен бастап тіркеледі.

Өзі жүзіп бірінші болып келген қатысушының уақыты үш секунд өлшеуішпен тіркеледі және 0,1 секундқа дейін дәлдікпен айқындалады. Секундпен өлшеушілердің көрсеткіштерінде айырмашылықтар болған кезде бірдей уақытты тіркеген екі секунд өлшеуіштің деректері немесе үшеуінде де айырмашылықтар болған кезде ортаңғы секунд өлшеуіштің көрсеткіштері алынады. Егер уақыт екі секунд өлшеуішпен қабылданған жағдайда төмен уақыт алынады. Қалғандарының әрқайсысының уақыты жеке секунд өлшеуішпен тіркеледі.

Егер секунд өлшеуіштердің көрсеткіштерінде қатысушылардың мәреге келу тәртібінің жазбасымен айырмашылықтар болса, онда жеке орындар төрешілер мәреде тіркеген келу тәртібіне сәйкес айқындалады, ал күмән келтіретін нәтижелер мәреге бірінші болып келген қатысушының нәтижелерін айқындайтын секунд өлшеуіштің көрсеткіштері бойынша белгіленеді.

Жеңімпазды және алған жеке орындарды айқындау көрсеткен нәтижелер бойынша жүргізіледі. Егер екі немесе бірнеше қатысушы қашықтыққа бір уақытта жетсе, оларға олар үміткер бірдей орындар беріледі, ал келесі орындар жылжытылмайды. Нәтижелер тең болған жағдайда жүлделі орындар үшін қайта жүзіп өту белгіленеді.

2-параграф. Ұзындыққа сүңгу

70. Ұзындыққа сүңгу су тұнықтығы кемінде 1 метр бассейндерде немесе бір жағынан тіке төсеніші бар су станцияларында өткізіледі.

Бассейндерде жарыстар 2 шеткі жолмен жіргізіледі.

71. Жазғы су станцияларында сүңгу үшін орын мынадай тәсілмен жабдықталады. 1 метр тереңдікте бассейн айналасындағы тіке төсеніштен 2 метр қашықтықта түйінсіз және үзілмейтін қалыңдығы 1-1,5 сантиметр ақ баужіп тартылады. Баужіпте 3 белгі жасалады:

біріншісі, қара түске боялған (20 сантиметр учаске) – сүңгітін жерден бастап 30 метр қашықтықта;

екіншісі, қызыл түске боялған – 40 метр қашықтықта;

үшіншісі, көк түсті – 45 метр қашықтықта.

72. Сүңгу уақытында қатысушыларды сақтандыру үшін қалыңдығы 0,5 сантиметр капрон баужіп қолданылады, оның бір ұшы белге бекітіледі, ал екіншісі төреші-бақылаушының қолында болады. Баужіптің ұзындығы 6-7 метр. Баужіп берік, түйіндері мен үзілген жерлері жоқ.

Қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету үшін төреші-бақылаушының қарамағына жүзушілерді құтқару командасы (2 – 4 адам) жіберіледі, олар төсеме бойына, төрешілер алқасы көрсеткен орындарға орналасады.

73. Сүңгуірлер старты қатаң жеке дара. Жаттығуды орындауға әзірлік кезінде қатысушы қолын жоғары көтеріп сигнал береді және "Дайынмын!" деп дауыстап айтады.

Старт старттық тумбочкадан секірумен басталады. Сүңгу процесінде қатысушы барлық уақытта су астында болады. Су бетінде денесінің кез келген бөлігі көрінген жағдайда жаттығу тоқтатылады. Қатысушының нәтижесі оның басы су бетінде көрінген кезде айқындалады.

Қатысушы алға қолымен есу және аяғын серпе итерумен жылжиды. Жаттығуды орындаған кезде бағыттаушы баужіптен ұстап алға жылжуға жол берілмейді.

74. Егер жарыстар 25 метрлік бассейнде өткізілсе, онда жаттығу сөре қабырғасынан басталады. 25 метр сүңгігеннен кейін су астында бұрылу жасалады және қатысушы қабырғадан серпе итеріліп, қашықтықтың қалған метрлерін сүңгіп өтеді. Қатысушы бұрылу кезінде бұрылу қалқанына денесінің кез келген бөлігімен жанасады.

Бассейн жиегінде 3 белгі болады: 30, 40 және 50 метр, оларды төреші-бақылаушы нәтижесін анықтаған кезде басшылыққа алады. Ашық су қоймасында бұрылу қалқаны ақ түске боялады.

Су тұнықтығы айқын болатын бассейндердің түбіне сүңгу басталатын орыннан 30, 40 метр қашықтықта 2 көлденең сызық жасалады. Сызықтың ұзындығы – 1 метр, ені – 10 сантиметр.

Бассейн түбіндегі және бағыттаушы баужіптегі белгілерді жарысқа қатысушылар аралықты бақылау үшін қолданады.

11-тарау. Кедергілер жолағынан өту

75. Кедергілер жолағындағы жарыстар әскери үшсайыс – 1, әскери үшсайыс – 2, әскери төртсайыс, әскери бессайыс – 2 бағдарламасына енгізіледі, сондай-ақ жеке спорт түрі ретінде өткізіледі.

Кедергілер жолағын жабдықтау және жаттығуларды орындау тәртібі "Қазақстан Республикасының Қарулы Күштеріндегі дене шынықтыру дайындығы қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2017 жылғы 10 тамыздағы № 438 бұйрығының (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15729 болып тіркелген) талаптарына сәйкес жүргізіледі.

76. 400 метр жүгірумен бірыңғай кедергілер жолағында жалпыға бірдей бақылау жаттығулары бойынша жарыстар мынадай кезектілікпен жүргізіледі:

1) 200 метрге жүгіру;

2) кедергілер жолағынан өту және 200 метрге жүгіру (граната лақтыруға болмайды).

77. Кедергілерден өту бойынша жарыстарда тек жұппен старт қолданылады. Төреші-старт берушінің "Стартқа!" командасы бойынша кезекті жүгірулерге қатысушылар осы жаттығудың шарттарына сәйкес бастапқы қалыпты қабылдайды. "Марш!" командасы старт тапаншасынан атумен немесе дауыстап айтумен жүргізіледі және жалауша тез түсіріледі. Старт берушінің сигналына дейін жаттығуды бірінші болып бастаған қатысушы дұрыс старт жасамаған (фальстарт) болып есептеледі. Бұл жағдайда жүгіруге қатысушылар қайтадан атумен немесе "Артқа!" командасымен қайтарылады. Старт беруші старт шарттарын бұзған қатысушыға ескерту жасайды. Ескерту алған қатысушы оған жасалған ескертуді естігенін білдіру үшін қолын жоғары көтереді.

Ескерту алған және старт қағидаларын қайта бұзған қатысушы жарыстан алынады.

78. Қатысушыларға тек өз жолағы немесе кедергілер жолағының учаскесі (бағыты) бойынша жүгіруге рұқсат етіледі. Бұзғаны үшін қатысушы жарыстан алынады. Егер қатысушы кез келген бөтен жолақтан (жолақ учаскесінен) жүгіріп өтсе және бұл ретте басқа қатысушыға, соңғысына кедергі жасаса, бас төрешінің рұқсатымен сол күні екінші стартқа рұқсат беріледі. Бұл жағдайда қатысушыға ол көрсеткен 2 нәтиженің жақсысы есептеледі.

79. Кедергілерден өту тәсілдерін, егер оларды орындау жаттығу сипаттамасында жазылмаса, кез келген тәсілмен жүзеге асыруға жол беріледі. Әрбір кедергіден өту үшін қатысушыға 3 рет мүмкіндік беріледі. Кедергілерден өту қағидаларын бұзған жағдайда қатысушы жарыстардан алынады.

80. Жарыстарды өткізген кезде қатысушының алдыңғы қатарда болуына (алдында немесе жанында бірге жүру) және оған кез келген көмек көрсетуге жол берілмейді. Бұл қағиданы бұзған кезде қатысушы жарыстан алынады.

81. Әрбір қатысушының уақыты 0,1 секундқа дейінгі дәлдікпен жеке секунд өлшеуіш бойынша тіркеледі. Жеке біріншілік әрбір қатысушының нәтижелері бойынша айқындалады. Екі және одан көп қатысушыда нәтиже тең болған кезде оларға бірдей орын беріледі. Кейінгі орындар бұл ретте жылжымайды.

12-тарау. Табельдік қарудан ату

82. Штаттық қарудан әскери-спорттық атыс бойынша жарыстарды ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ қарумен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында жол берілмейді:

- 1) қаруды ашық (тысы жоқ) күйде ұстауға;
- 2) атыс орындарында, тирде (атыс шебінен тыс) оқ атуға дайындалуға және қандай да бір нысананы көздеуге, оқталған қаруды, шүріппесі қайырылған тапаншаны ұстауға, өз қаруын қараусыз қалдыруға және біреудікін рұқсатсыз алуға;
- 3) атыс шебінде команда берілмей оқтауға және атуға, ақаулы қарудан оқ атуға, қару ұңғысын атыс бағытынан тыс жерге бағыттауға (жоғары-төмен – 450 дейін жол беріледі), нысаналар жолағында немесе атыс аймағында адам болған кезде сериялар арасындағы үзілісте қаруға тиісуге, "Оғын ал!" командасынан кейін оқталған және шүріппесі қайырылған қаруды ұстап жүруге;
- 4) қару конструкциясына қандай да бір өзгерістер енгізуге, оның ішінде көздеу айла-бұйымдарының пішіні мен өлшемдерін, ағытқыш ілмекті, соққы беру-ағытқыш механизмінің, саптың бөлшектерін өзгертуге жол берілмейді.
- 5) Макаров тапаншасы, Калашников автоматы үшін шүріппе ағытқышын тарту кемінде 2 килограмм, Мерген винтовкасы үшін кемінде 1,5 килограмм.

Базасында жарыс өткізілетін әскери бөлім қатысушыларды қатаң түрде бір номенклатураның оқ-дәрілерімен қамтамасыз етеді. Қатысушылардың өз оқ-дәрілерін әкелуіне және пайдалануына жол берілмейді.

1-параграф. Макаров тапаншасынан оқ ату

83. Макаров жүйесінің тапаншасынан оқ ату, 1-жаттығу (МТ-1), 3-жаттығу (МТ-3). Киім нысаны – әскери далалық.

Жаттығуларды орындау кезінде қатысушылар бөгде заттарға тірелмей оларға бөлінген учаскелерде (оқ ату бекіністерінде) тұрады. Бұл ретте тапанша ұсталады және одан атулар тек бір қолмен жүргізіледі.

Ауысымды жаттығуларды орындауға даярлауға оқ ату бекіністеріне орналасқаннан кейін 3 минут беріледі.

Қатысушыларға қол білегін бекіту үшін қолда қандай да бір таңғыштың (бастырманың) болуына, сондай-ақ екі қолмен оқ атуға рұқсат етілмейді.

84. МТ-1 жаттығуында қатысушыларға 3 сынақ, 10 есепке алынатын ату беріледі. Сынақ атуларға берілетін уақыт – 3 минут, есепке алынатын топтамаға – әр топтамаға 4 минут (5 атудан 2 топтама). 10 ату жаңа нысана бойынша орындалады. № 4 нысана – шеңберлер сызылған кеуде пішіні. Арақашықтығы – 25 метр.

85. МТ-3 жаттығуында қатысушыларға 5 сынақ, 30 есепке алынатын ату беріледі. Сынақ атуларға берілетін уақыт – 5 минут. Есепке алынатын оқ ату – 5 атудан 6 топтама, оқ атуға берілетін уақыт – әр топтамаға 4 минут (не 10 атудан 3 топтама – әр топтамаға 8 минут). Өңірлік қолбасшылықтан төмен және офицерлік үшсайыстан жарыстарда нысаналарды ауыстыру 10 атудан кейін жүргізіледі. № 4 нысана – шеңберлер сызылған кеуде пішіні. Арақашықтығы – 25 метр.

Жаттығуларды орындау кезінде әрбір топтама үшін тапаншаның оқжатары 5 патронмен оқталады. Оптикалық қадағалау аспаптары болмаған кезде сынақ және әрбір есепке алынатын топтамадан кейін МТ-1 және МТ-3 жаттығуларында аға төрешінің командасы бойынша оқ ату сызығындағы ауысым қарап тексеру үшін нысаналарға жақындатылады.

2-параграф. Автоматтан және винтовкадан оқ ату

86. Калашников автоматынан (Калашников автоматы (КА-74), жаңартылған Калашников автоматы (ЖКА) және олардың модификациялары) оқ ату, 1-жаттығу (КА-1), 2-жаттығу (КА-2), 3-жаттығу (КА-3). Драгунов мерген винтовкасынан (бұдан әрі – ДМВ) оқ ату, 1-жаттығу (МВ-1) және 2-жаттығу (МВ-2). Киім нысаны – әскери далалық.

Әрбір қалыптан оқ атуға дайындалу үшін 3 минут беріледі.

Автоматтан оқ ату кезінде белдікті қарудан шешпей пайдалануға жол беріледі, винтовкадан оқ ату кезінде белдікті пайдалануға рұқсат етілмейді.

87. Оқ ату жеке атулармен жүргізіледі. Әрбір қатысушыға 2 оқжатар (3 және 10 патрон) оқталатын 13 патроннан беріледі. КА-1 (КА-3, МВ-1, МВ-2) жаттығуы орындалады, сынақ топтама – 3 ату, уақыты – 2-3 минут. Жатып есепке алынатын топтама (10 ату) жаңа нысана бойынша орындалады. КА-3 жаттығуында тізені бүгіп және тұрып оқ ату жатқан қалпында оқ атуға ұқсас жарыстың шарттарымен бөлінген уақытта орындалады. Тізені бүгіп оқ ату кезінде диаметрі 180 миллиметрден аспайтын 1 білікшені – тізеасты қорғанышты, ал тұрып оқ ату кезінде – сол жақ (оң жақ) қолдың шынтағы үшін оны белдік бойынша жылжытып, бірақ бұрмай оқжатар сөмкесін (тірек ретінде) пайдалануға рұқсат етіледі. Кеуде қуысы тұсында шағын сөмкесі бар белдікті пайдалануға рұқсат етілмейді.

88. КА-2 оқ атуы автоматтан 200 метрге кезекпен № 7 нысана бойынша (белдеулік фигура) тіреусіз үш қалыптан (жатып, тізені бүгіп, тұрып), әрбір қалыпта 10 есепке алынатын ату орындалады. Оқ атуды орындау алдында 30 секунд ішінде нысаналардың орналасуы көрсетіледі, одан кейін нысаналар алынады және 30 секундтан кейін жатқан қалпында оқ атуды орындау үшін 15 секундқа көрінеді.

Тізені бүгіп және тұрған қалпында оқ атуды орындау алдында нысаналарды алдын ала көрсетпей дайындыққа 1 минут беріледі. Тізені бүгіп оқ атуды орындау үшін уақыт – 20 секунд, тұрып – 25 секунд, оқ ату 2-3 атудан кезекпен жүргізіледі. Тек соңғы патронмен жеке атуға жол беріледі. Егер қатысушы топтаманың басында немесе ортасында жеке атулар жасаса, онда оған жеке атулар санына тең ойықтар санымен айып салынады.

Жаттығуды орындау кезінде қатысушы қарумен барлық іс-қимылдарды дербес орындайды. Кідірістер мен ақаулықтарды жою үшін төрешінің рұқсатымен қару шеберінің көмегін пайдалануға жол беріледі. Жаттығуды орындаудың басталуына кешіккен қатысушы оқ атуға жіберілмейді. Қатысушыларға қайта өтінім жасауға және оларды жеке-командалық жарыстарда ауыстыруға оқ ату басталғанға дейін 1 сағат бұрын жол беріледі.

Жарыстарда барлық атулар олар қатысушының қалауы бойынша немесе кездейсоқ жүргізілетініне қарамастан есепке алынады. Оқ ату шебінен тыс атқаны үшін қатысушы жарыстарға қатысудан шеттетіледі. Артық атқаны үшін қатысушыдан бұзушылық анықталған барлық қалыптың нәтижесі алынады.

Оқ атуға арналған нысаналар көрінген сәтке дейін атуды орындаған қатысушыдан жүргізілген атулар саны бойынша ойықтар алынады. "Тоқта!" деген командадан кейін атқаны үшін қатысушы жарыстардан шығарылады.

Нысанасына қате ату жүргізілген қатысушыға оның нысанасында ойықтар саны рұқсат етілгеннен көп болған жағдайда қайта атуға рұқсат етіледі (жатқан қалпында – 10 ойық, тізені бүгіп – 5 ойық, тұрған қалпында – 5 ойық).

Барлық 3 қалыпта бірдей нәтиже көрсеткен қатысушылар мен жүлдегерлер қайта атуды жүргізеді.

Қатысушыларға байланысты емес себептер бойынша оқ атуды тоқтатқан кезде оларға кідіріс болған қалыптан жаттығуды қайта орындау құқығы беріледі. Қатысушының кінәсі бойынша оқ атудағы үзілістер есептелмейді және оқ атуға қосымша уақыт берілмейді.

89. Жарыстарға әрбір қатысушының оқ атуының нәтижелері есепке алынатын топтамалар нысаналарындағы атылған ұпайлар жиынтығы бойынша немесе есепке алынатын нысаналардағы ойықтар жиынтығы бойынша айқындалады. Егер ойық фигураның алаңында болса немесе оның шетінің ең болмаса бір бөлігін жапса, белге дейінгі кеуде пішіні бар нысанаға тигізу есепке алынады. Габариттік шеңберлері бар нысанадағы ойық оның жанында болатын габаритті бұзған деп саналады және егер ол габариттік сызықтың сыртқы жағын тигізсе де, көп жағына есептеледі. Даулы ойықты бағалау оған шеңберлер салынған мөлдір материалдан жасалған қалыптың көмегімен жүргізіледі. Сыртқы шеңбері қару калибріне тең, ішкі – бақылау (орталықтандыру үшін). Қару калибріне тең қалыптың көлемі автомат және мерген винтовкасы үшін – 7,62 миллиметрді, тапанша үшін – 9,00 миллиметрді құрайды. Өлшеу аспаптары болмаған кезде габариттің контурлық сызығының ойықпен немесе габарит сызығының сыртқы жағында оқтың айқын көрінетін ізінің болуымен үзілуі оны бұзу болып саналады. Габарит сызығының ойықтан шығатын радиалды сәулеленумен үзілуі назарға алынбайды. Нысананы ашып қараған сәтте оған тиген оқтан сопақ ойық, егер автоматтан, винтовкадан және тапаншадан оқ атқан кезде оқ ойығының ұзындығы 12 миллиметрден аспайтын болса, есепке алынады. Бірлескен ойықты ("оққа оқ" тигізу) кемінде екі төреші айқындайды және куәландырады.

Нысаналардағы ойықтардың бар болуын және сәйкес келуін кемінде екі төреші айқындайды. Ойықтардың сәйкес келуін бағалауда төрешілер алқасының шешімі түпкілікті болып табылады және наразылық білдіруге жатпайды.

Габариттік шеңберлері бар нысаналар бойынша орындалатын жаттығулардағы жеке біріншілік шығарылған ұпайлардың анағұрлым көп сомасы бойынша, ал олар тең болған кезде:

1) он атудан соңғы, соңғының алдындағы топтамадағы ұпайлардың анағұрлым көп саны бойынша;

2) "ондықтардың", одан кейін "тоғыздықтардың", "сегіздіктердің", "жетіліктердің", "алтылықтардың", "бестіктердің", "төрттіктердің", "үштіктердің", "екіліктердің" көп саны бойынша;

3) тұрған қалпында, одан кейін тізені бүгіп, жатқан қалпында атылған ұпайлардың көп саны бойынша;

4) соңғы, соңғының алдындағы және т.б. нысанадағы нашар ойықтың ортасынан анағұрлым аз қашықтық бойынша айқындалады.

Егер артықшылық анықталмаса, бірдей орындар беріледі.

Габариттік шеңберлері жоқ нысаналар бойынша орындалатын жаттығулардағы жеке біріншілік есепке алынатын нысаналарға тигізудің анағұрлым көп сомасы бойынша, ал олар тең болған кезде – тұрған қалпында, одан кейін тізені бүгіп және жатқан қалпында ең үздік оқ ату бойынша айқындалады. Егер артықшылық анықталмаса, жүлделі орындар үшін қайта оқ ату белгіленеді.

Қайта оқ ату тұрған қалпында, бірақ 2 реттен аспай жүргізіледі.

13-тарау. Арнайы снарядтардағы жарыстар

90. Жарыстар стандартты снарядтарда: лопингте, стационарлық дөңгелекте, гимнастикалық дөңгелекте өткізіледі.

91. Лопингте жарыстар 2 жаттығу бойынша өткізіледі.

Бірінші жаттығуда – "Айналу бағытын ауыстырумен айналымдар (4×5)" – әр топтамадан кейін айналу бағытын ауыстырумен 5 айналымнан 4 топтама орындалады. Жаттығуды бағалау айналымдардың төрт топтамасына жұмсалған жалпы уақыт бойынша жүргізіледі. Жаттығуды орындау уақытында шайқалулар саны шектеусіз. Бірінші 5 айналымда айналу бағытын қатысушы айқындайды. Қатысушы жоғарғы тік қалыптан өткен сәтте жаттығу басталады және аяқталады. Топтамалардағы айналымдарды есептеуді төреші дауыстап жүргізеді. Қатысушы топтамада 5-тен аз айналымды орындағаны туралы ескертіледі. Бұл жағдайда ол айналымдар топтамасын аяқтайды. Егер жаттығуды орындауға 90 секундтан артық уақыт жұмсалса, ол есепке алынбайды.

Екінші жаттығуда – "360° бұрылумен айналымдар" – бір бағытта 360° бұрылумен айналымдардың еркін саны орындалады. Нәтиже 5 айналымға жұмсалған уақыт бойынша айқындалады. Әрбір бұрылыстан кейін төреші есеп айтады. Егер бұрылыс бір айналым процесінде аяқталса, ол орындалған болып саналады. Жаттығу қатысушы жоғарғы тік қалыптан өткен сәтте басталады және 5-ші бұрылысты аяқтаған кезде аяқталады. Егер жаттығуды орындауға 90 секундтан артық уақыт жұмсалса, ол есепке алынбайды.

92. Стационарлық дөңгелектегі жаттығу (2×10) сол жаққа 10 айналымды және оң жаққа 10 айналымды қамтиды.

Қатысушының дайын болуына қарай аға төреші "Жаттығуды бас – та!" деген командамен жаттығуды орындауға өкім береді, одан кейін қатысушы қозғалмайтын қалыпта толық 10 айналымды бір жаққа, содан кейін дәл сондай айналымды екінші жаққа жасайды. Жаттығуды орындау уақыты секунд өлшеуіш бойынша айқындалады. Қатысушы басымен жоғары тік қалыптан өткен сәтте жиырмасыншы айнылымда жаттығу аяқталады. Жаттығуды орындау уақытында төреші айналымдар есебін жүргізеді. Бірінші 10 айналымнан кейін есеп секунд өлшеуіш өшірілмей тоқтатылады,

ал артық орындалған айналымдар есепке алынбайды. Есеп айналымдар бағытын өзгерткеннен кейін ғана қайта басталады. Егер топтаманың біреуінде 10-нан аз айналым орындалса, жаттығу есепке алынбайды.

93. Гимнастикалық дөңгелектегі жаттығу әртүрлі жиынтықта шиыршықтардың мынадай 3 топтамасын қамтиды:

3-ші спорттық разряд үшін – бір жаққа 10 алдыңғы шиыршықтан 3 топтама (қатысушының таңдауы бойынша), толық және қатесіз орындалған жаттығу 28 балға бағаланады;

2-ші спорттық разряд үшін – 10 алдыңғы шиыршықтан 3 топтама, топтамалардың біреуін – қарама-қарсы жаққа, толық және қатесіз орындалған жаттығу 30 балға бағаланады;

1-ші спорттық разряд үшін – еркін жүйелілікте 10 алдыңғы оң, 10 алдыңғы сол және 10 артқы шиыршықтан, толық және қатесіз орындалған жаттығу 32 балға бағаланады.

94. Гимнастикалық дөңгелектегі жаттығуға қойылатын техникалық талаптар:

1) жаттығуды "2 тұтқадан ұстап, гимнастикалық дөңгелекте тұру" бастапқы қалпынан төрешінің "Жаттығуды бас – та!" командасы бойынша бастау;

2) шиыршықтардың 3 топтамасын орындау, әрқайсысында – 10-нан. Шиыршықтар топтамасын 2 құрсауға шығумен аяқтау (10 секундтан демалуға, топтамалар арасында тоқтаған уақытта дөңгелектен шығуға, тұтқаны жіберуге, дөңгелекті толық бұруға жол беріледі);

3) төреші шиыршықтар топтамалары арасында 10 секундтық демалыс аяқталғанға дейін 5 секунд бұрын қатысушыға "5, 4, 3, 2, 1 секунд қалды!" деп ескертеді;

4) шиыршықты аяқтар төменгі қалыпта өткен сәтте бастау және аяқтау қажет (1-іншіден 10-ыншыға дейін шиыршықтар есебін аға төреші жүргізеді);

5) жаттығуды 8x8 метр ауданмен сызылған көлемі 5x5 метр алаңда орындау қажет.

95. Гимнастикалық дөңгелекте жаттығуды орындауға қойылатын талаптарды бұзғаны үшін балдарды алу:

1) шиыршықтар арасында демалу – 10 секундтан артық, әрбір артық секунд үшін – 0,1 балл;

2) шиыршыққа енгізуге қосымша әрекет ету – 0,5 балл;

3) дөңгелекті 2 айналымға көтермеу – 0,5 балл;

4) 5x5 метр алаңнан тыс жерге шығу – 0,5 балл;

5) қолмен (қолдармен) дөңгелекпен байланысты жоғалту – 0,5 балл;

6) аяқпен (аяқтармен) дөңгелекпен байланысты жоғалту – 0,5 балл;

7) шиыршықтарды орындамау немесе артық орындау – 0,5 балл;

8) дөңгелекті құлату – 1,0 балл;

9) 8x8 метр алаңнан тыс жерге шыққан кезде жаттығу есепке алынбайды.

14-тарау Армиялық жекпе-жек ұрыс

96. Жарыстар олимпиадалық жүйе бойынша, айналма жүйе бойынша (бетпе бет) өткізілуі мүмкін.

97. Олимпиадалық жүйе бойынша қатысушы бірінші жеңілістен кейін өнер көрсетуді аяқтайды. Бұл жүйе бойынша жеке, сондай-ақ жеке-командалық жарыстар өткізіледі. Әрбір қатысушының реттік нөмірі жеребе бойынша айқындалады. Жеке біріншілікте 1-ші, 2-ші және екі 3-ші орын ойнатылады.

98. Айналма жүйе бойынша (бетпе бет) жарысқа қатысушылар командалық өнер көрсетулерін егер команданың жеңілістері жеңістерінен басым болса аяқтайды.

99. Жарыстарға қатысуға жаттықтырушы (команда өкілі) мәлімдеген және жарыстар басталғанға дейін 14 күн бұрын медициналық тексеруден өткен адамдар жіберіледі;

100. Жарыстарға қатысушылар мынадай салмақ санаттарына бөлінеді: 55 килограмға дейін, 60-қа дейін, 65-ке дейін, 70-ке дейін, 75-ке дейін, 80-ге дейін, 85-ке дейін, 90-ға дейін және 90-нан астам.

Ескертпе: салмақ санаттары Жарыс туралы ережемен анықталады.

101. Қатысушыларды өлшеу:

1) қатысушыларды өлшеу жарыстар басталғанға дейін бір күн бұрын жүргізіледі және жеребе басталғанға дейін кемінде 1 сағат бұрын аяқталады. Бір салмақ санатындағы жарыстарға қатысушылар бір таразыда өлшенеді;

2) өлшену кезінде өлшеу нәтижелері өлшеу хаттамасына енгізіледі;

3) өлшенуге кешіккен қатысушы жарыстарға жіберілмейді;

4) өлшеуді комиссия жүргізеді, оған: бас төрешінің орынбасары, хатшы және дәрігер кіреді;

5) жеке және командалық есеппен жеке жарыстарда қатысушы өлшену кезінде белгіленген салмақ санатында ғана өнер көрсетуі тиіс;

6) әрбір сайыскердің немесе команданың реттік нөмірі жеребе бойынша тікелей өлшену аяқталғаннан кейін айқындалады. Жеребе тастау өлшену процесінде жүргізілуі мүмкін. Электрондық жеребе тастауға жол беріледі.

102. Шақыру бойынша кешіккені үшін немесе сайыс алдында жабдық бойынша ескертулерді жойған кезде спортшыға:

1) 1 минутқа дейін – ескерту;

2) 1-ден 1.30 минутқа дейін – 1-ші ескерту – қарсыласқа 1 балл;

3) 1.30-дан 2 минутқа дейін – 2-ші ескерту – қарсыласқа 2 балл;

4) 2 минуттан артық – жеңіліс, ал оның қарсыласына – айқын басымдылықпен жеңіс жарияланады.

103. Қатысушыларға:

1) өз командасының өкілі арқылы төрешілер алқасына өтініш жасауға;

2) өкіл болмаған кезде жеке жарыстарда тікелей төрешілер алқасына өтініш жасауға ;

3) өлшену басталғанға дейін 1 сағат бұрын ресми өлшену таразысында өз салмағына бақылау жүргізуге;

4) жарақат алған немесе сайысты жалғастырудан бас тартқан кезде, сондай-ақ қорғаныс құралдарын ретке келтіру қажет болған кезде қолды көтерумен шартты сигнал беруге рұқсат етіледі.

104. Қатысушылардың жабдығы – бүркеніш түсті далалық күртеше мен тік пішілген шалбар (бар болған жағдайда – белгіленген түсте күртеше "Multicam").

Қатысушының арқасына (броньды кеудешеге) спортшының шығатын командасының атауы, қатысушының аты-жөні түсіріледі. Киім үлгісі барлық команда үшін біркелкі.

105. Спортшылардың қорғаныс киім-кешегі:

- 1) металл торы бар дулыға (қызыл немесе көк);
- 2) пластикалық торы бар дулыға (жасөспірімдер үшін) (қызыл немесе көк);
- 3) броньды кеудеше (пластиналарсыз);
- 4) қалқан;
- 5) жекпе-жек ұрыстың қолғабы (қызыл немесе көк) – 75 килограмға дейін 10 унция, 75 килограмнан жоғары 12 унция;
- 6) балтырға кигізілетін жапсырмалар;
- 7) күрес аяқ киімі – тобықты және табанды қорғайтын футтар.

дулығаның және краг-қолғабының түсі ол жекпе-жекке шақырылатын спортшының бұрышына сәйкес болуы тиіс.

Қорғаныс керек-жарағы, қорғаныш броньды кеудешеден басқа, балтырға кигізілетін жапсырмалар, қалқандар – тек киім астынан кигізіледі.

106. Жекпе-жектер саны:

1) әрбір қатысушыға күні бойғы жекпе-жек саны Жарыстар туралы ережемен айқындалады (бірақ күніне 4-еуден артық емес);

2) әрбір жекпе-жек алдында қатысушы кемінде 30 минут демалуы тиіс;

Жекпе-жектің басталуы және аяқталуы:

1) күрес басталар алдында қатысушылар алаңда белгіленген бастапқы бекініс сызықтарға тұрады. Кілемдегі төреші төрешілер сызығына тұрады. Қызыл белбеуі бар спортшы кілемдегі төрешінің оң жағына, көк белбеуі бар спортшы сол жағына тұрады.

2) жекпе-жек басталар алдында қатысушылар қарсыласымен сәлемдеседі, ал аяқталғаннан кейін қол алысады;

3) жекпе-жек кілемдегі төрешінің "ысқырығы бойынша" командасымен басталады және "ысқырығы бойынша" командасымен аяқталады;

4) жекпе-жектен кейін күрес нәтижесі жарияланғанға дейін қатысушылар дулығаларын шешеді.

107. Күрестің ұзақтығы:

1) жекпе-жек – 5 минутқа (жасөспірімдер үшін – 3 минутқа) созылады;

2) уақыт өткен соң күрес күрескерлердің қалпына қарамастан тоқтатылады. Күрестің аяқталғаны туралы сигнал мен кілмедегі төрешінің командасы арасындағы кезеңдегі техникалық іс-қимылдар есептеледі, ал бұзушылықтар есепке алынады;

3) күресушінің қорғаныс құралдарында бұзушылықтар анықталған жағдайда кемшіліктерді жою үшін жекпе-жек тоқтатылады (секунданттың көмегіне жол беріледі);

4) киім-кешек пен қорғаныс құралдарын қалыпқа келтіру үшін күресті өз бетінше тоқтатуға, сондай-ақ алаңнан кілемдегі төрешінің рұқсатынсыз шығуға жол берілмейді.

108. Техникалық іс-қимылдарға: қолымен, шынтағымен, тізесімен, аяғымен соққы берулер, лақтырулар, ауырту және тұншықтыру тәсілдері жатады.

Соққы беру аймақтары: бас, кеуде, іш, дененің бүйір бөліктері, аяқ.

109. Күресу кезіндегі тыйым салынған тәсілдер мен іс-қимылдар:

1) саусақпен көзге соққы беру;

2) мойынға, омыртқаға, қол буынына, аяқтың басына ауырту тәсілдерін қолдану;

3) жатқан қарсыласының үстіне аяқпен секіру;

4) қуық тұсына, мойынға, қарақұсқа, арқаға және омыртқаға соққы беру;

5) дулығасынан немесе дулыға-маскасының бетпердесінен ұстау;

6) "ТОҚТА" (ысқырық) командасынан кейін соққы беру және шабуылдау іс-қимылдарын жасау;

7) ұрыс уақытында алаңнан тысқары қасақана шығу;

8) тәртіпті бұзу, өз қарсыласына, жарыстарға қатысушыларға, төрешілерге немесе көрермендерге қатысты өрескел, әдепсіз мінез-құлық таныту;

9) команда өкілдерінің төрешілердің, медициналық персоналдың немесе жарысты ұйымдастырушылардың жұмысына өрескел араласқаны үшін күрескерге ескерту беріледі.

110. Күрескер күрестен немесе жарыстан шығарылады (жарыстан шеттету):

1) жауынгерді күрестен шығаратын жарақат берген кезде;

2) қарсыласты жарыстан шығаратын жарақат берген кезде;

3) этиканы өрескел бұзған кезде;

4) марапаттау рәсіміне қатысудан бас тартқан кезде.

Жарыстан шеттету күрескерге жарыстарда орын анықталмайтынын білдіреді.

111. Нақты басымдық беру, төрешілердің спортшылардың жарақаттауға әкеп соқтыратын іс-қимылдарын бағалау, ұпайларды есептеу тәртібі және жекпе-жек нәтижелерін айқындау шарттары осы Қағидаларға 4-қосымшада ұсынылған.

112. Қарсылық білдіруге тек жекпе-жекке қызмет көрсеткен секундант құқылы. Қарсылықты секундант ұрыс кезінде ғана береді, яғни әрбір сәт бойынша төрешілер шешімімен келіспеген кезде "Челендж" (қызыл және көк кубик) лақтырумен.

Қарсылықты қарастыру кезінде төрешілерге бейнежазба ұсынылады, онда күрескерлердің барлық әрекеттері мен жекпе-жекке қызмет көрсеткен барлық төрешілердің қимылдары анық көрінеді. Қарсылықты шешуді осы жекпе-жекке қызмет көрсеткен төрешілер бас төрешінің қатысуымен қарастырады, егер қарсылық негізделмеген болса, қарсылық берілген бұрыштағы қатысушының қарсыласына 1 балл есептеледі.

113. Командалық есептеулермен жеке жарыстарда орындар команданың есепке алынған құрамына кіретін қатысушылардың жеке нәтижелеріне байланысты айқындалады. Қатысушылардың есепке алынатын саны Жарыс туралы ережемен айқындалады.

Командалық есептеу жеке жарыстар үшін қабылданған жүйелердің біреуі бойынша жүргізіледі және Жарыс туралы ережемен айқындалады

Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштерінің әскери-
қолданбалы спорт түрлері
жөніндегі қағидаларына
1-қосымша
"Бекітемін"
Әскери бөлім командирі

(әскери атағы, қолы, тегі,
аты-жөні, мөр)
20 __ жылғы " __ " __
Үлгі

00000 әскери бөлімі командасының Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері чемпионатына қатысу үшін өтінім _____
_____ (спорт түрінен)

Р/с №	Әскери атағы	Тегі, аты, әкесінің аты (болған жағдайда)	Туған жылы	Спорттық разряды	Жаттығулар (салмақ дәрежесі)			Жарысқа жіберу туралы дәрігердің рұқсаты (дәрігердің қолы және мөрі)
1.								
2.								
3.								

Жарысқа қатысуға барлығы _____ адам жіберілді
Команданың өкілі _____ Дәрігер _____

_____
(қолы)

_____
(дәрігердің қолы, мөрі)

Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштерінің әскери-
қолданбалы спорт түрлері

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Жаттығу	1000 ұпайға бағаланатын нәтиже	Жоғары (төмен) ұпайларды есептеу		
1	2	3		
Белтемірде тартылу	26 тартылу	1 тартылу (плюс-минус)	30 ұпай	
100 метрге әскери киіммен: қонышы биік бәтеңкемен жүгіру	12,6 секунд	12,6 секунд - 0,1 секундқа жақсы 12,6 секунд - 0,1 секундқа нашар	50 ұпай 25 ұпай	
1 километрге жүгіру	3 минут 05 секунд (ерлер) 3 минут 30 секунд (әйелдер)	ерлер 3 минут 05 секунд - 1 секундқа жақсы 3 минут 10 секунд - 3 минут 05 секунд - 1 секунд 3 минут 10 секунд - 4 минут 00 секунд - 1 секунд 4 минут 00 секунд - 1 секундқа нашар	әйелдер 3 минут 30 секунд - 1 секундқа жақсы 3 минут 30 секунд - 3 минут 35 секунд - 1 секунд 3 минут 35 секунд - 4 минут 25 секунд - 1 секунд 4 минут 25 секунд - 1 секундқа нашар	7 ұпай 20 ұпай 10 ұпай 5 ұпай
2 километрге жүгіру	6 минут 25,0 секунд	1 секунд (плюс-минус)	5 ұпай	
3 километрге жүгіру	10 минут 10,0 секунд	1 секунд (плюс-минус)	4 ұпай	
3 километрге әскери киіммен: қонышы биік бәтеңкемен жүгіру	10 минут 40 секунд	1 секунд (плюс-минус)	4 ұпай	
Жүктемемен 3 километрге кросс	11 минут 30 секунд	1 секунд – 11 минут 30 секундтан жақсы 1 секунд – 11 минут 30 секундтан нашар	5 ұпай 3 ұпай	
Жаттығу	1000 ұпайға бағаланатын нәтиже	Жоғары (төмен) ұпайларды есептеу		
1	2	3		
Шаңғы 5 10 километрге жарысы:	ерлер 19 минут 20 секунд әйелдер 24 минут 00 секунд 43	2 секунд (плюс-минус) 2 секунд (плюс-минус)	3 ұпай	

	минут 0 0 секунд	минут 3 0 секунд		1 ұпай
Табельдік қарудан ату: Калашников автоматы - 1 (№ 4 нысана, кеуде фигурасымен)	90		90-нан жоғары атылған 1 ұпай 6-дан 90-ға дейін атылған 1 ұпай 0-ден 6-ға дейін атылған 1 ұпай	20 ұпай 10 ұпай 25 ұпай
Макаров тапаншасы-1 (№ 4 нысана, (кеуде пішінді) Макаров тапаншасы -1 (№ 4 қара шеңбермен нысана) Макаров тапаншасы -3 (№ 4 нысана, кеуде пішінді) Макаров тапаншасы -3 (№ 4 қара шеңбермен нысана)	8 8 8 0 2 5 5 230		88-ден жоғары атылған 1 ұпай 88-ден төмен атылған 1 ұпай 80-нен жоғары атылған 1 ұпай 80-нен төмен атылған 1 ұпай 265-тен жоғары атылған 1 ұпай 265-тен төмен атылған 1 ұпай 1 атылған ұпай (плюс-минус)	50 ұпай 20 ұпай 30 ұпай 20 ұпай 20 ұпай 10 ұпай 10 ұпай
Ж ү з у : 1 0 0 метрге 2 0 0 метрге 300 метрге	ерлер 1 минут 13,0 секунд 2 минут 41,5 секунд 4 минут 30,0 секунд	әйелдер 1 минут 20,0 секунд -	0,5 секунд (плюс-минус) 0,5 секунд (плюс-минус) 0,5 секунд (плюс-минус)	7 ұпай 5 ұпай 4 ұпай
Гимнастика	28,5 балл		0,05 балл	5 ұпай
Гимнастикалық шеңбер	28,0 балл		28,0-ден жоғары 1 балл 28,0-ден жоғары 0,1 балл	10 ұпай 5 ұпай
Жаттығу	1000 ұпайға бағаланатын нәтиже		Жоғары (төмен)ұпайларды есетеу	
1	2		3	
Лопинг	45,0 секунд		0,1 секунд	2 ұпай
Ф-1 гранатасын қашықтыққа лақтыру	55 метр		10 сантиметр (плюс-минус)	5 ұпай

Кедергілер жолағынан өту: 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып жалпы бақылау жаттығуы 200 метрге жүгірумен үйлестіре отырып жалпы бақылау жаттығуы	2 минут 25,0 секунд 1 минут 55,0 секунд	0,1 секунд (плюс-минус) 0,1 секунд (плюс-минус)	4 ұпай 4 ұпай
Әскери бессайыс-1: Оқ ату (7,62 винтовкадан) Кедергілер жолағынан өту Гранатаны дәлдікке, қашықтыққа лақтыру 8 километрге кросс	1 8 0 2 минут 40 секунд 1 7 0 28 минут	1 атылған ұпай 1 секунд ұпай 1 ұпай 1 секунд	7 ұпай 7 ұпай 4 ұпай 1 ұпай
Әскери бессайыс-2 400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып кедергілер жолағынан өту (ЖБЖ) (спорттық киімде) Калашников автоматы-1-ден ату (№ 4 нысана, кеуде пішінді) 50 метрге жүзу Гранатаны дәлдікке және қашықтыққа лақтыру 8 километрге кросс	2 минут 25 секунд 9 0 35,5 секунд 1 7 0 28 минут	0,1 секунд (плюс-минус) 90-нан жоғары атылған 1 ұпай 0,1 секунд (плюс-минус) 1 ұпай 1 секунд	4 ұпай 20 ұпай 10 ұпай 4 ұпай 1 ұпай

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Табельдік қарудан ату: Калашников автоматы-1 жаттығуы – Калашников автоматынан (5,45) 100 метрге № 4 қозғалмайтын нысанаға (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бір-бірден 3 сынақ және 10 есепке алынатын ату.

Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай
100	1200	79	890	58	680	37	470	16	260
99	1180	78	880	57	670	36	460	15	250
98	1160	77	870	56	660	35	450	14	240
97	1140	76	860	55	650	34	440	13	230
96	1120	75	850	54	640	33	430	12	210
95	1100	74	840	53	630	32	420	11	200
94	1080	73	830	52	620	31	410	10	190
93	1060	72	820	51	610	30	400	9	180
92	1040	71	810	50	600	29	390	8	170
91	1020	70	800	49	590	28	380	7	160
90	1000	69	790	48	580	27	370	6	150
89	990	68	780	47	570	26	360	5	125
88	980	67	770	46	560	25	350	4	100
87	970	66	760	45	550	24	340	3	75
86	960	65	750	44	540	23	330	2	50

85	950	64	740	43	530	22	320	1	25
84	940	63	730	42	520	21	310	0	0
83	930	62	720	41	510	20	300		
82	920	61	710	40	500	19	290		
81	910	60	700	39	490	18	280		
80	900	59	690	38	480	17	270		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Калашников автоматы-2 жаттығуы – Калашников автоматынан (5,45) 200 метрге, № 7 нысана бойынша үш қалыптан (жатқан, тізе бүккен, тұрған), (белге дейінгі кеуде пішіні) оқ ату, кезек бойынша 3 серия (10 патроннан)

Ойық саны	Ұпай	Ойық саны	Ұпай	Ойық саны	Ұпай
1	420	8	724	15	1273
2	450	9	786	16	1381
3	487	10	854	17	1500
4	527	11	923	18	1620
5	569	12	1000	19	1740
6	613	13	1083	20	1860
7	667	14	1174		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Макаров тапаншасы-1 жаттығуы – Макаров тапаншасынан № 4 қозғалмайтын нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша 25 метрге оқ ату, 3 сынақ және 10 есепке алынатын ату (2x5)

Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай
100	1600	80	840	60	440	40	40
99	1550	79	820	59	420	39	20
98	1500	78	800	58	400	38	0
97	1450	77	780	57	380		
96	1400	76	760	56	360		
95	1350	75	740	55	340		
94	1300	74	720	54	320		
93	1250	73	700	53	300		
92	1200	72	680	52	280		
91	1150	71	660	51	260		
90	1100	70	640	50	240		
89	1050	69	620	49	220		

88	1000	68	600	48	200		
87	980	67	580	47	180		
86	960	66	560	46	160		
85	940	65	540	45	140		
84	920	64	520	44	120		
83	900	63	500	43	100		
82	880	62	480	42	80		
81	860	61	460	41	60		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Макаров тапаншасы-3 жаттығуы– Макаров тапаншасынан № 4 қозғалмайтын нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша 25 метрге оқ ату, 5 сынақ және 30 есепке алынатын ату (6х5)

Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай
300	1700	280	1300	260	950	240	750	220	550
299	1680	279	1280	259	940	239	740	219	540
298	1660	278	1260	258	930	238	730	218	530
297	1640	277	1240	257	920	237	720	217	520
296	1620	276	1220	256	910	236	710	216	510
295	1600	275	1200	255	900	235	700	215	500
294	1580	274	1180	254	890	234	690	214	490
293	1560	273	1160	253	880	233	680	213	480
292	1540	272	1140	252	870	232	670	212	470
291	1520	271	1120	251	860	231	660	211	460
290	1500	270	1100	250	850	230	650	210	450
289	1480	269	1080	249	840	229	640	209	440
288	1460	268	1060	248	830	228	630	208	430
287	1440	267	1040	247	820	227	620	207	420
286	1420	266	1020	246	810	226	610	206	410
285	1400	265	1000	245	800	225	600	205	400
284	1380	264	990	244	790	224	590	204	390
283	1360	263	980	243	780	223	580	203	380
282	1340	262	970	242	770	222	570	202	370
281	1320	261	960	241	760	221	560	201	360

Кестенің жалғасы

Нәтиже	Ұпай	Нәтиже	Ұпай
200	350	180	150
199	340	179	140
198	330	178	130

197	320	177	120
196	310	176	110
195	300	175	100
194	290	174	90
193	280	173	80
192	270	172	70
191	260	171	60
190	250	170	50
189	240	169	40
188	230	168	30
187	220	167	20
186	210	166	10
185	200	165	0
184	190		
183	180		
182	170		
181	160		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелердің бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Ф-1 (600 грамм) гранатасын қашықтыққа лақтыру

Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай
70,00	1750	67,50	1625	65,00	1500	62,50	1375	60,00	1250
69,90	1745	67,40	1620	64,90	1495	62,40	1370	59,90	1245
69,80	1740	67,30	1615	64,80	1490	62,30	1365	59,80	1240
69,70	1735	67,20	1610	64,70	1485	62,20	1360	59,70	1235
69,60	1730	67,10	1605	64,60	1480	62,10	1355	59,60	1230
69,50	1725	67,00	1600	64,50	1475	62,00	1350	59,50	1225
69,40	1720	66,90	1595	64,40	1470	61,90	1345	59,40	1220
69,30	1715	66,80	1590	64,30	1465	61,80	1340	59,30	1215
69,20	1710	66,70	1585	64,20	1460	61,70	1335	59,20	1210
69,10	1705	66,60	1580	64,10	1455	61,60	1330	59,10	1205
69,00	1700	66,50	1575	64,00	1450	61,50	1325	59,00	1200
68,90	1695	66,40	1570	63,90	1445	61,40	1320	58,90	1195
68,80	1690	66,30	1565	63,80	1440	61,30	1315	58,80	1190
68,70	1685	66,20	1560	63,70	1435	61,20	1310	58,70	1185
68,60	1680	66,10	1555	63,60	1430	61,10	1305	58,60	1180
68,50	1675	66,00	1550	63,50	1425	61,00	1300	58,50	1175
68,40	1670	65,90	1545	63,40	1420	60,90	1295	58,40	1170
68,30	1665	65,80	1540	63,30	1415	60,80	1290	58,30	1165

68,20	1660	65,70	1535	63,20	1410	60,70	1285	58,20	1160
68,10	1655	65,60	1530	63,10	1405	60,60	1280	58,10	1155
68,00	1650	65,50	1525	63,00	1400	60,50	1275	58,00	1150
67,90	1645	65,40	1520	62,90	1395	60,40	1270	57,90	1145
67,80	1640	65,30	1515	62,80	1390	60,30	1265	57,80	1140
67,70	1635	65,20	1510	62,70	1385	60,20	1260	57,70	1135
67,60	1630	65,10	1505	62,60	1380	60,10	1255	57,60	1130

Кестенің жалғасы

Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже(метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай
57,50	1125	55,00	1000	52,50	875
57,40	1120	54,90	995	52,40	870
57,30	1115	54,80	990	52,30	865
57,20	1110	54,70	985	52,20	860
57,10	1105	54,60	980	52,10	855
57,00	1100	54,50	975	52,00	850
56,90	1095	54,40	970	51,90	845
56,80	1090	54,30	965	51,80	840
56,70	1085	54,20	960	51,70	835
56,60	1080	54,10	955	51,60	830
56,50	1075	54,00	950	51,50	825
56,40	1070	53,90	945	51,40	820
56,30	1065	53,80	940	51,30	815
56,20	1060	53,70	935	51,20	810
56,10	1055	53,60	930	51,10	805
56,00	1050	53,50	925	51,00	800
55,90	1045	53,40	920	50,90	795
55,80	1040	53,30	915	50,80	790
55,70	1035	53,20	910	50,70	785
55,60	1030	53,10	905	50,60	780
55,50	1025	53,00	900	50,50	775
55,40	1020	52,90	895	50,40	770
55,30	1015	52,80	890	50,30	765
55,20	1010	52,70	885	50,20	760
55,10	1005	52,60	880	50,10	755

Ф-1 (600 грамм) гранатасын қашықтыққа лақтыру

Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже(метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай
50,00	750	48,00	650	46,00	550	44,00	450	42,00	350
49,90	745	47,90	645	45,90	545	43,90	445	41,90	345
49,80	740	47,80	640	45,80	540	43,80	440	41,80	340
49,70	735	47,70	635	45,70	535	43,70	435	41,70	335
49,60	730	47,60	630	45,60	530	43,60	430	41,60	330

49,50	725	47,50	625	45,50	525	43,50	425	41,50	325
49,40	720	47,40	620	45,40	520	43,40	420	41,40	320
49,30	715	47,30	615	45,30	515	43,30	415	41,30	315
49,20	710	47,20	610	45,20	510	43,20	410	41,20	310
49,10	705	47,10	605	45,10	505	43,10	405	41,10	305
49,00	700	47,00	600	45,00	500	43,00	400	41,00	300
48,90	695	46,90	595	44,90	495	42,90	395	40,90	295
48,80	690	46,80	590	44,80	490	42,80	390	40,80	290
48,70	685	46,70	585	44,70	485	42,70	385	40,70	285
48,60	680	46,60	580	44,60	480	42,60	380	40,60	280
48,50	675	46,50	575	44,50	475	42,50	375	40,50	275
48,40	670	46,40	570	44,40	470	42,40	370	40,40	270
48,30	665	46,30	565	44,30	465	42,30	365	40,30	265
48,20	660	46,20	560	44,20	460	42,20	360	40,20	260
48,10	655	46,10	555	44,10	455	42,10	355	40,10	255

Кестенің жалғасы

Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай	Нәтиже (метр)	Ұпай
40,00	250	38,00	150	36,00	50
39,90	245	37,90	145	35,90	45
39,80	240	37,80	140	35,80	40
39,70	235	37,70	135	35,70	35
39,60	230	37,60	130	35,60	30
39,50	225	37,50	125	35,50	25
39,40	220	37,40	120	35,40	20
39,30	215	37,30	115	35,30	15
39,20	210	37,20	110	35,20	10
39,10	205	37,10	105	35,10	5
39,00	200	37,00	100	35,00	0
38,90	195	36,90	95		
38,80	190	36,80	90		
38,70	185	36,70	85		
38,60	180	36,60	80		
38,50	175	36,50	75		
38,40	170	36,40	70		
38,30	165	36,30	65		
38,20	160	36,20	60		
38,10	155	36,10	55		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Ф-1 (600 грамм) гранатасын қашықтыққа лақтыру

1 (ортаңғы) айналым		2-айналым		3-айналым	
Тигізген саны	Ұпай	Тигізген саны	Ұпай	Тигізген саны	Ұпай
1	115	1	75	1	45
2	230	2	150	2	90
3	345	3	225	3	135
4	460	4	300	4	180
5	575	5	375	5	225
6	690	6	450	6	270
7	805	7	525	7	315
8	920	8	600	8	360
9	1035	9	675	9	405
10	1150	10	750	10	450
11	1265	11	825	11	495
12	1380	12	900	12	540
13	1495	13	975	13	585
14	1610	14	1050	14	630
15	1725	15	1125	15	675

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып, кедергілер жолағынан өту (жалпы бақылау жаттығуы)

Нәтиже(минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже(минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
2.14,5	1420	2.17,0	1320	2.19,5	1220	2.22,0	1120	2.24,5	1020	2.27,0	920
2.14,6	1416	2.17,1	1316	2.19,6	1216	2.22,1	1116	2.24,6	1016	2.27,1	916
2.14,7	1412	2.17,2	1312	2.19,7	1212	2.22,2	1112	2.24,7	1012	2.27,2	912
2.14,8	1408	2.17,3	1308	2.19,8	1208	2.22,3	1108	2.24,8	1008	2.27,3	908
2.14,9	1404	2.17,4	1304	2.19,9	1204	2.22,4	1104	2.24,9	1004	2.27,4	904
2.15,0	1400	2.17,5	1300	2.20,0	1200	2.22,5	1100	2.25,0	1000	2.27,5	900
2.15,1	1396	2.17,6	1296	2.20,1	1196	2.22,6	1096	2.25,1	996	2.27,6	896
2.15,2	1392	2.17,7	1292	2.20,2	1192	2.22,7	1092	2.25,2	992	2.27,7	892
2.15,3	1388	2.17,8	1288	2.20,3	1188	2.22,8	1088	2.25,3	988	2.27,8	888
2.15,4	1384	2.17,9	1284	2.20,4	1184	2.22,9	1084	2.25,4	984	2.27,9	884
2.15,5	1380	2.18,0	1280	2.20,5	1180	2.23,0	1080	2.25,5	980	2.28,0	880
2.15,6	1376	2.18,1	1276	2.20,6	1176	2.23,1	1076	2.25,6	976	2.28,1	876
2.15,7	1372	2.18,2	1272	2.20,7	1172	2.23,2	1072	2.25,7	972	2.28,2	872
2.15,8	1368	2.18,3	1268	2.20,8	1168	2.23,3	1068	2.25,8	968	2.28,3	868
2.15,9	1364	2.18,4	1264	2.20,9	1164	2.23,4	1064	2.25,9	964	2.28,4	864
2.16,0	1360	2.18,5	1260	2.21,0	1160	2.23,5	1060	2.26,0	960	2.28,5	860

2.32,2 | 712 | 2.35,0 | 600 | 2.37,8 | 488 | 2.40,6 | 376 | 2.43,4 | 264 | 2.46,2 | 152

400 метрге жүгірумен үйлестіре отырып кедергілер жолағынан өту (жалпы бақылау жаттығуы)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
2.46,3	148	2.48,3	68
2.46,4	144	2.48,4	64
2.46,5	140	2.48,5	60
2.46,6	136	2.48,6	56
2.46,7	132	2.48,7	52
2.46,8	128	2.48,8	48
2.46,9	124	2.48,9	44
2.47,0	120	2.49,0	40
2.47,1	116	2.49,1	36
2.47,2	112	2.49,2	32
2.47,3	108	2.49,3	28
2.47,4	104	2.49,4	24
2.47,5	100	2.49,5	20
2.47,6	96	2.49,6	16
2.47,7	92	2.49,7	12
2.47,8	88	2.49,8	8
2.47,9	84	2.49,9	4
2.48,0	80	2.50,0	0
2.48,1	76		
2.48,2	72		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Еркін стильмен 100 метрге жүзу (әйелдер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
1.10,0	1140	1.21,0	986	1.32,0	832	1.43,0	678	1.54,0	524
1.10,5	1133	1.21,5	979	1.32,5	825	1.43,5	671	1.54,5	517
1.11,0	1126	1.22,0	972	1.33,0	818	1.44,0	664	1.55,0	510
1.11,5	1119	1.22,5	965	1.33,5	811	1.44,5	657	1.55,5	503
1.12,0	1112	1.23,0	958	1.34,0	804	1.45,0	650	1.56,0	496
1.12,5	1105	1.23,5	951	1.34,5	797	1.45,5	643	1.56,5	489
1.13,0	1098	1.24,0	944	1.35,0	790	1.46,0	636	1.57,0	482
1.13,5	1091	1.24,5	937	1.35,5	783	1.46,5	629	1.57,5	475
1.14,0	1084	1.25,0	930	1.36,0	776	1.47,0	622	1.58,0	468
1.14,5	1077	1.25,5	923	1.36,5	769	1.47,5	615	1.58,5	461

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
0.58,5	1203	1.08,5	1063	1.18,5	923	1.28,5	783	1.38,5	643
0.59,0	1196	1.09,0	1056	1.19,0	916	1.29,0	776	1.39,0	636
0.59,5	1189	1.09,5	1049	1.19,5	909	1.29,5	769	1.39,5	629
1.00,0	1182	1.10,0	1042	1.20,0	902	1.30,0	762	1.40,0	622
1.00,5	1175	1.10,5	1035	1.20,5	895	1.30,5	755	1.40,5	615
1.01,0	1168	1.11,0	1028	1.21,0	888	1.31,0	748	1.41,0	608
1.01,5	1161	1.11,5	1021	1.21,5	881	1.31,5	741	1.41,5	601
1.02,0	1154	1.12,0	1014	1.22,0	874	1.32,0	734	1.42,0	594
1.02,5	1147	1.12,5	1007	1.22,5	867	1.32,5	727	1.42,5	587
1.03,0	1140	1.13,0	1000	1.23,0	860	1.33,0	720	1.43,0	580
1.03,5	1133	1.13,5	993	1.23,5	853	1.33,5	713	1.43,5	573
1.04,0	1126	1.14,0	986	1.24,0	846	1.34,0	706	1.44,0	566
1.04,5	1119	1.14,5	979	1.24,5	839	1.34,5	699	1.44,5	559
1.05,0	1112	1.15,0	972	1.25,0	832	1.35,0	692	1.45,0	552
1.05,5	1105	1.15,5	965	1.25,5	825	1.35,5	685	1.45,5	545
1.06,0	1098	1.16,0	958	1.26,0	818	1.36,0	678	1.46,0	538
1.06,5	1091	1.16,5	951	1.26,5	811	1.36,5	671	1.46,5	531
1.07,0	1084	1.17,0	944	1.27,0	804	1.37,0	664	1.47,0	524
1.07,5	1077	1.17,5	937	1.27,5	797	1.37,5	657	1.47,5	517
1.08,0	1070	1.18,0	930	1.28,0	790	1.38,0	650	1.48,0	510

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
1.48,5	503	1.58,5	363	2.08,5	223	2.18,5	83
1.49,0	496	1.59,0	356	2.09,0	216	2.19,0	76
1.49,5	489	1.59,5	349	2.09,5	209	2.19,5	69
1.50,0	482	2.00,0	342	2.10,0	202	2.20,0	62
1.50,5	475	2.00,5	335	2.10,5	195	2.20,5	55
1.51,0	468	2.01,0	328	2.11,0	188	2.21,0	48
1.51,5	461	2.01,5	321	2.11,5	181	2.21,5	41
1.52,0	454	2.02,0	314	2.12,0	174	2.22,0	34
1.52,5	447	2.02,5	307	2.12,5	167	2.22,5	27
1.53,0	440	2.03,0	300	2.13,0	160	2.23,0	20
1.53,5	433	2.03,5	293	2.13,5	153	2.23,5	13
1.54,0	426	2.04,0	286	2.14,0	146	2.24,0	6
1.54,5	419	2.04,5	279	2.14,5	139	2.24,5	0
1.55,0	412	2.05,0	272	2.15,0	132		
1.55,5	405	2.05,5	265	2.15,5	125		
1.56,0	398	2.06,0	258	2.16,0	118		

1.56,5	391	2.06,5	251	2.16,5	111		
1.57,0	384	2.07,0	244	2.17,0	104		
1.57,5	377	2.07,5	237	2.17,5	97		
1.58,0	370	2.08,0	230	2.18,0	90		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Еркін стильмен 200 метрге жүзу (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
2.31,5	1100	2.44,0	975	2.56,5	850	3.09,0	725	3.21,5	600	3.34,0	475
2.32,0	1095	2.44,5	970	2.57,0	845	3.09,5	720	3.22,0	595	3.34,5	470
2.32,5	1090	2.45,0	965	2.57,5	840	3.10,0	715	3.22,5	590	3.35,0	465
2.33,0	1085	2.45,5	960	2.58,0	835	3.10,5	710	3.23,0	585	3.35,5	460
2.33,5	1080	2.46,0	955	2.58,5	830	3.11,0	705	3.23,5	580	3.36,0	455
2.34,0	1075	2.46,5	950	2.59,0	825	3.11,5	700	3.24,0	575	3.36,5	450
2.34,5	1070	2.47,0	945	2.59,5	820	3.12,0	695	3.24,5	570	3.37,0	445
2.35,0	1065	2.47,5	940	3.00,0	815	3.12,5	690	3.25,0	565	3.37,5	440
2.35,5	1060	2.48,0	935	3.00,5	810	3.13,0	685	3.25,5	560	3.38,0	435
2.36,0	1055	2.48,5	930	3.01,0	805	3.13,5	680	3.26,0	555	3.38,5	430
2.36,5	1050	2.49,0	925	3.01,5	800	3.14,0	675	3.26,5	550	3.39,0	425
2.37,0	1045	2.49,5	920	3.02,0	795	3.14,5	670	3.27,0	545	3.39,5	420
2.37,5	1040	2.50,0	915	3.02,5	790	3.15,0	665	3.27,5	540	3.40,0	415
2.38,0	1035	2.50,5	910	3.03,0	785	3.15,5	660	3.28,0	535	3.40,5	410
2.38,5	1030	2.51,0	905	3.03,5	780	3.16,0	655	3.28,5	530	3.41,0	405
2.39,0	1025	2.51,5	900	3.04,0	775	3.16,5	650	3.29,0	525	3.41,5	400
2.39,5	1020	2.52,0	895	3.04,5	770	3.17,0	645	3.29,5	520	3.42,0	395
2.40,0	1015	2.52,5	890	3.05,0	765	3.17,5	640	3.30,0	515	3.42,5	390
2.40,5	1010	2.53,0	885	3.05,5	760	3.18,0	635	3.30,5	510	3.43,0	385
2.41,0	1005	2.53,5	880	3.06,0	755	3.18,5	630	3.31,0	505	3.43,5	380
2.41,5	1000	2.54,0	875	3.06,5	750	3.19,0	625	3.31,5	500	3.44,0	375
2.42,0	995	2.54,5	870	3.07,0	745	3.19,5	620	3.32,0	495	3.44,5	370
2.42,5	990	2.55,0	865	3.07,5	740	3.20,0	615	3.32,5	490	3.45,0	365
2.43,0	985	2.55,5	860	3.08,0	735	3.20,5	610	3.33,0	485	3.45,5	360
2.43,5	980	2.56,0	855	3.08,5	730	3.21,0	605	3.33,5	480	3.46,0	355

Еркін стильмен 200 метрге жүзу (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
3.46,5	350	3.57,0	245	4.07,5	140	4.18,0	35
3.47,0	345	3.57,5	240	4.08,0	135	4.18,5	30

3.47,5	340	3.58,0	235	4.08,5	130	4.19,0	25
3.48,0	335	3.58,5	230	4.09,0	125	4.19,5	20
3.48,5	330	3.59,0	225	4.09,5	120	4.20,0	15
3.49,0	325	3.59,5	220	4.10,0	115	4.20,5	10
3.49,5	320	4.00,0	215	4.10,5	110	4.21,0	5
3.50,0	315	4.00,5	210	4.11,0	105	4.21,5	0
3.50,5	310	4.01,0	205	4.11,5	100		
3.51,0	305	4.01,5	200	4.12,0	95		
3.51,5	300	4.02,0	195	4.12,5	90		
3.52,0	295	4.02,5	190	4.13,0	85		
3.52,5	290	4.03,0	185	4.13,5	80		
3.53,0	285	4.03,5	180	4.14,0	75		
3.53,5	280	4.04,0	175	4.14,5	70		
3.54,0	275	4.04,5	170	4.15,0	65		
3.54,5	270	4.05,0	165	4.15,5	60		
3.55,0	265	4.05,5	160	4.16,0	55		
3.55,5	260	4.06,0	155	4.16,5	50		
3.56,0	255	4.06,5	150	4.17,0	45		
3.56,5	250	4.07,0	145	4.17,5	40		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Еркін стильмен 300 метрге жүзу (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
3.40,0	1400	3.52,5	1300	4.05,0	1200	4.17,5	1100	4.30,0	1000
3.40,5	1396	3.53,0	1296	4.05,5	1196	4.18,0	1096	4.30,5	996
3.41,0	1392	3.53,5	1292	4.06,0	1192	4.18,5	1092	4.31,0	992
3.41,5	1388	3.54,0	1288	4.06,5	1188	4.19,0	1088	4.31,5	988
3.42,0	1384	3.54,5	1284	4.07,0	1184	4.19,5	1084	4.32,0	984
3.42,5	1380	3.55,0	1280	4.07,5	1180	4.20,0	1080	4.32,5	980
3.43,0	1376	3.55,5	1276	4.08,0	1176	4.20,5	1076	4.33,0	976
3.43,5	1372	3.56,0	1272	4.08,5	1172	4.21,0	1072	4.33,5	972
3.44,0	1368	3.56,5	1268	4.09,0	1168	4.21,5	1068	4.34,0	968
3.44,5	1364	3.57,0	1264	4.09,5	1164	4.22,0	1064	4.34,5	964
3.45,0	1360	3.57,5	1260	4.10,0	1160	4.22,5	1060	4.35,0	960
3.45,5	1356	3.58,0	1256	4.10,5	1156	4.23,0	1056	4.35,5	956
3.46,0	1352	3.58,5	1252	4.11,0	1152	4.23,5	1052	4.36,0	952
3.46,5	1348	3.59,0	1248	4.11,5	1148	4.24,0	1048	4.36,5	948
3.47,0	1344	3.59,5	1244	4.12,0	1144	4.24,5	1044	4.37,0	944

3.47,5	1340	4.00,0	1240	4.12,5	1140	4.25,0	1040	4.37,5	940
3.48,0	1336	4.00,5	1236	4.13,0	1136	4.25,5	1036	4.38,0	936
3.48,5	1332	4.01,0	1232	4.13,5	1132	4.26,0	1032	4.38,5	932
3.49,0	1328	4.01,5	1228	4.14,0	1128	4.26,5	1028	4.39,0	928
3.49,5	1324	4.02,0	1224	4.14,5	1124	4.27,0	1024	4.39,5	924
3.50,0	1320	4.02,5	1220	4.15,0	1120	4.27,5	1020	4.40,0	920
3.50,5	1316	4.03,0	1216	4.15,5	1116	4.28,0	1016	4.40,5	916
3.51,0	1312	4.03,5	1212	4.16,0	1112	4.28,5	1012	4.41,0	912
3.51,5	1308	4.04,0	1208	4.16,5	1108	4.29,0	1008	4.41,5	908
3.52,0	1304	4.04,5	1204	4.17,0	1104	4.29,5	1004	4.42,0	904

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
4.42,5	900	4.55,0	800
4.43,0	896	4.55,5	796
4.43,5	892	4.56,0	792
4.44,0	888	4.56,5	788
4.44,5	884	4.57,0	784
4.45,0	880	4.57,5	780
4.45,5	876	4.58,0	776
4.46,0	872	4.58,5	772
4.46,5	868	4.59,0	768
4.47,0	864	4.59,5	764
4.47,5	860	5.00,0	760
4.48,0	856	5.00,5	756
4.48,5	852	5.01,0	752
4.49,0	848	5.01,5	748
4.49,5	844	5.02,0	744
4.50,0	840	5.02,5	740
4.50,5	836	5.03,0	736
4.51,0	832	5.03,5	732
4.51,5	828	5.04,0	728
4.52,0	824	5.04,5	724
4.52,5	820	5.05,0	720
4.53,0	816	5.05,5	716
4.53,5	812	5.06,0	712
4.54,0	808	5.06,5	708
4.54,5	804	5.07,0	704

Еркін стильмен 300 метрге жүзу (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
5.07,5	700	5.21,5	588	5.35,5	476	5.49,5	364	6.03,5	252

5.08,0	696	5.22,0	584	5.36,0	472	5.50,0	360	6.04,0	248
5.08,5	692	5.22,5	580	5.36,5	468	5.50,5	356	6.04,5	244
5.09,0	688	5.23,0	576	5.37,0	464	5.51,0	352	6.05,0	240
5.09,5	684	5.23,5	572	5.37,5	460	5.51,5	348	6.05,5	236
5.10,0	680	5.24,0	568	5.38,0	456	5.52,0	344	6.06,0	232
5.10,5	676	5.24,5	564	5.38,5	452	5.52,5	340	6.06,5	228
5.11,0	672	5.25,0	560	5.39,0	448	5.53,0	336	6.07,0	224
5.11,5	668	5.25,5	556	5.39,5	444	5.53,5	332	6.07,5	220
5.12,0	664	5.26,0	552	5.40,0	440	5.54,0	328	6.08,0	216
5.12,5	660	5.26,5	548	5.40,5	436	5.54,5	324	6.08,5	212
5.13,0	656	5.27,0	544	5.41,0	432	5.55,0	320	6.09,0	208
5.13,5	652	5.27,5	540	5.41,5	428	5.55,5	316	6.09,5	204
5.14,0	648	5.28,0	536	5.42,0	424	5.56,0	312	6.10,0	200
5.14,5	644	5.28,5	532	5.42,5	420	5.56,5	308	6.10,5	196
5.15,0	640	5.29,0	528	5.43,0	416	5.57,0	304	6.11,0	192
5.15,5	636	5.29,5	524	5.43,5	412	5.57,5	300	6.11,5	188
5.16,0	632	5.30,0	520	5.44,0	408	5.58,0	296	6.12,0	184
5.16,5	628	5.30,5	516	5.44,5	404	5.58,5	292	6.12,5	180
5.17,0	624	5.31,0	512	5.45,0	400	5.59,0	288	6.13,0	176
5.17,5	620	5.31,5	508	5.45,5	396	5.59,5	284	6.13,5	172
5.18,0	616	5.32,0	504	5.46,0	392	6.00,0	280	6.14,0	168
5.18,5	612	5.32,5	500	5.46,5	388	6.00,5	276	6.14,5	164
5.19,0	608	5.33,0	496	5.47,0	384	6.01,0	272	6.15,0	160
5.19,5	604	5.33,5	492	5.47,5	380	6.01,5	268	6.15,5	156
5.20,0	600	5.34,0	488	5.48,0	376	6.02,0	264	6.16,0	152
5.20,5	596	5.34,5	484	5.48,5	372	6.02,5	260	6.16,5	148
5.21,0	592	5.35,0	480	5.49,0	368	6.03,0	256	6.17,0	144

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
6.17,5	140	6.31,5	28
6.18,0	136	6.32,0	24
6.18,5	132	6.32,5	20
6.19,0	128	6.33,0	16
6.19,5	124	6.33,5	12
6.20,0	120	6.34,0	8
6.20,5	116	6.34,5	4
6.21,0	112	6.35,0	0
6.21,5	108		
6.22,0	104		
6.22,5	100		
6.23,0	96		

6.23,5	92		
6.24,0	88		
6.24,5	84		
6.25,0	80		
6.25,5	76		
6.26,0	72		
6.26,5	68		
6.27,0	64		
6.27,5	60		
6.28,0	56		
6.28,5	52		
6.29,0	48		
6.29,5	44		
6.30,0	40		
6.30,5	36		
6.31,0	32		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

100 метрге жүгіру (қонышы биік бәтеңкемен)

Нәтиже (секунд)	Ұпай	Нәтиже (секунд)	Ұпай	Нәтиже (секунд)	Ұпай	Нәтиже (секунд)	Ұпай
10,9	1850	12,6	1000	14,3	575	16,0	150
11,0	1800	12,7	975	14,4	550	16,1	125
11,1	1750	12,8	950	14,5	525	16,2	100
11,2	1700	12,9	925	14,6	500	16,3	75
11,3	1650	13,0	900	14,7	475	16,4	50
11,4	1600	13,1	875	14,8	450	16,5	25
11,5	1550	13,2	850	14,9	425	16,6	0
11,6	1500	13,3	825	15,0	400		
11,7	1450	13,4	800	15,1	375		
11,8	1400	13,5	775	15,2	350		
11,9	1350	13,6	750	15,3	325		
12,0	1300	13,7	725	15,4	300		
12,1	1250	13,8	700	15,5	275		
12,2	1200	13,9	675	15,6	250		
12,3	1150	14,0	650	15,7	225		
12,4	1100	14,1	625	15,8	200		
12,5	1050	14,2	600	15,9	175		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

1 километрге жүгіру (әскери қызметші әйелдер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
3,05	1175	3,26	1028	3,47	780	4,08	570	4,29	380
3,06	1168	3,27	1021	3,48	770	4,09	560	4,30	375
3,07	1161	3,28	1014	3,49	760	4,10	550	4,31	370
3,08	1154	3,29	1007	3,50	750	4,11	540	4,32	365
3,09	1147	3,30	1000	3,51	740	4,12	530	4,33	360
3,10	1140	3,31	980	3,52	730	4,13	520	4,34	355
3,11	1133	3,32	960	3,53	720	4,14	510	4,35	350
3,12	1126	3,33	940	3,54	710	4,15	500	4,36	345
3,13	1119	3,34	920	3,55	700	4,16	490	4,37	340
3,14	1112	3,35	900	3,56	690	4,17	480	4,38	335
3,15	1105	3,36	890	3,57	680	4,18	470	4,39	330
3,16	1098	3,37	880	3,58	670	4,19	460	4,40	325
3,17	1091	3,38	870	3,59	660	4,20	450	4,41	320
3,18	1084	3,39	860	4,00	650	4,21	440	4,42	315
3,19	1077	3,40	850	4,01	640	4,22	430	4,43	310
3,20	1070	3,41	840	4,02	630	4,23	420	4,44	305
3,21	1063	3,42	830	4,03	620	4,24	410	4,45	300
3,22	1056	3,43	820	4,04	610	4,25	400	4,46	295
3,23	1049	3,44	810	4,05	600	4,26	395	4,47	290
3,24	1042	3,45	800	4,06	590	4,27	390	4,48	285
3,25	1035	3,46	790	4,07	580	4,28	385	4,49	280

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
4,50	275	5,11	170	5,32	65
4,51	270	5,12	165	5,33	60
4,52	265	5,13	160	5,34	55
4,53	260	5,14	155	5,35	50
4,54	255	5,15	150	5,36	45
4,55	250	5,16	145	5,37	40
4,56	245	5,17	140	5,38	35
4,57	240	5,18	135	5,39	30
4,58	235	5,19	130	5,40	25
4,59	230	5,20	125	5,41	20
5,00	225	5,21	120	5,42	15
5,01	220	5,22	115	5,43	10
5,02	215	5,23	110	5,44	5
5,03	210	5,24	105	5,45	0

5,04	205	5,25	100	
5,05	200	5,26	95	
5,06	195	5,27	90	
5,07	190	5,28	85	
5,08	185	5,29	80	
5,09	180	5,30	75	
5,10	175	5,31	70	

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

1 километрге жүгіру (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
2,40	1175	3,01	1028	3,22	780	3,43	570	4,04	380
2,41	1168	3,02	1021	3,23	770	3,44	560	4,05	375
2,42	1161	3,03	1014	3,24	760	3,45	550	4,06	370
2,43	1154	3,04	1007	3,25	750	3,46	540	4,07	365
2,44	1147	3,05	1000	3,26	740	3,47	530	4,08	360
2,45	1140	3,06	980	3,27	730	3,48	520	4,09	355
2,46	1133	3,07	960	3,28	720	3,49	510	4,10	350
2,47	1126	3,08	940	3,29	710	3,50	500	4,11	345
2,48	1119	3,09	920	3,30	700	3,51	490	4,12	340
2,49	1112	3,10	900	3,31	690	3,52	480	4,13	335
2,50	1105	3,11	890	3,32	680	3,53	470	4,14	330
2,51	1098	3,12	880	3,33	670	3,54	460	4,15	325
2,52	1091	3,13	870	3,34	660	3,55	450	4,16	320
2,53	1084	3,14	860	3,35	650	3,56	440	4,17	315
2,54	1077	3,15	850	3,36	640	3,57	430	4,18	310
2,55	1070	3,16	840	3,37	630	3,58	420	4,19	305
2,56	1063	3,17	830	3,38	620	3,59	410	4,20	300
2,57	1056	3,18	820	3,39	610	4,00	400	4,21	295
2,58	1049	3,19	810	3,40	600	4,01	395	4,22	290
2,59	1042	3,20	800	3,41	590	4,02	390	4,23	285
3,00	1035	3,21	790	3,42	580	4,03	385	4,24	280

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
4,25	275	4,46	170	5,07	65
4,26	270	4,47	165	5,08	60
4,27	265	4,48	160	5,09	55
4,28	260	4,49	155	5,10	50

4,29	255	4,50	150	5,11	45
4,30	250	4,51	145	5,12	40
4,31	245	4,52	140	5,13	35
4,32	240	4,53	135	5,14	30
4,33	235	4,54	130	5,15	25
4,34	230	4,55	125	5,16	20
4,35	225	4,56	120	5,17	15
4,36	220	4,57	115	5,18	10
4,37	215	4,58	110	5,19	5
4,38	210	4,59	105	5,20	0
4,39	205	5,00	100		
4,40	200	5,01	95		
4,41	195	5,02	90		
4,42	190	5,03	85		
4,43	185	5,04	80		
4,44	180	5,05	75		
4,45	175	5,06	70		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

2 километрге жүгіру (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
6,05	1100	6,29	980	6,53	860	7,17	740	7,41	620
6,06	1095	6,30	975	6,54	855	7,18	735	7,42	615
6,07	1090	6,31	970	6,55	850	7,19	730	7,43	610
6,08	1085	6,32	965	6,56	845	7,20	725	7,44	605
6,09	1080	6,33	960	6,57	840	7,21	720	7,45	600
6,10	1075	6,34	955	6,58	835	7,22	715	7,46	595
6,11	1070	6,35	950	6,59	830	7,23	710	7,47	590
6,12	1065	6,36	945	7,00	825	7,24	705	7,48	585
6,13	1060	6,37	940	7,01	820	7,25	700	7,49	580
6,14	1055	6,38	935	7,02	815	7,26	695	7,50	575
6,15	1050	6,39	930	7,03	810	7,27	690	7,51	570
6,16	1045	6,40	925	7,04	805	7,28	685	7,52	565
6,17	1040	6,41	920	7,05	800	7,29	680	7,53	560
6,18	1035	6,42	915	7,06	795	7,30	675	7,54	555
6,19	1030	6,43	910	7,07	790	7,31	670	7,55	550
6,20	1025	6,44	905	7,08	785	7,32	665	7,56	545
6,21	1020	6,45	900	7,09	780	7,33	660	7,57	540

6,22	1015	6,46	895	7,10	775	7,34	655	7,58	535
6,23	1010	6,47	890	7,11	770	7,35	650	7,59	530
6,24	1005	6,48	885	7,12	765	7,36	645	8,00	525
6,25	1000	6,49	880	7,13	760	7,37	640	8,01	520
6,26	995	6,50	875	7,14	755	7,38	635	8,02	515
6,27	990	6,51	870	7,15	750	7,39	630	8,03	510
6,28	985	6,52	865	7,16	745	7,40	625	8,04	505

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
8,05	500	8,29	380	8,53	260
8,06	495	8,30	375	8,54	255
8,07	490	8,31	370	8,55	250
8,08	485	8,32	365	8,56	245
8,09	480	8,33	360	8,57	240
8,10	475	8,34	355	8,58	235
8,11	470	8,35	350	8,59	230
8,12	465	8,36	345	9,00	225
8,13	460	8,37	340	9,01	220
8,14	455	8,38	335	9,02	215
8,15	450	8,39	330	9,03	210
8,16	445	8,40	325	9,04	205
8,17	440	8,41	320	9,05	200
8,18	435	8,42	315	9,06	195
8,19	430	8,43	310	9,07	190
8,20	425	8,44	305	9,08	185
8,21	420	8,45	300	9,09	180
8,22	415	8,46	295	9,10	175
8,23	410	8,47	290	9,11	170
8,24	405	8,48	285	9,12	165
8,25	400	8,49	280	9,13	160
8,26	395	8,50	275	9,14	155
8,27	390	8,51	270	9,15	150
8,28	385	8,52	265	9,16	145

2 километрге жүгіру (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
9,17	140	9,25	100	9,33	60	9,41	20
9,18	135	9,26	95	9,34	55	9,42	15
9,19	130	9,27	90	9,35	50	9,43	10
9,20	125	9,28	85	9,36	45	9,44	5
9,21	120	9,29	80	9,37	40	9,45	0
9,22	115	9,30	75	9,38	35		

9,23	110	9,31	70	9,39	30		
9,24	105	9,32	65	9,40	25		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

3 километрге жүгіру (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
9,30	1160	9,54	1064	10,18	968	10,42	872	11,06	776
9,31	1156	9,55	1060	10,19	964	10,43	868	11,07	772
9,32	1152	9,56	1056	10,20	960	10,44	864	11,08	768
9,33	1148	9,57	1052	10,21	956	10,45	860	11,09	764
9,34	1144	9,58	1048	10,22	952	10,46	856	11,10	760
9,35	1140	9,59	1044	10,23	948	10,47	852	11,11	756
9,36	1136	10,00	1040	10,24	944	10,48	848	11,12	752
9,37	1132	10,01	1036	10,25	940	10,49	844	11,13	748
9,38	1128	10,02	1032	10,26	936	10,50	840	11,14	744
9,39	1124	10,03	1028	10,27	932	10,51	836	11,15	740
9,40	1120	10,04	1024	10,28	928	10,52	832	11,16	736
9,41	1116	10,05	1020	10,29	924	10,53	828	11,17	732
9,42	1112	10,06	1016	10,30	920	10,54	824	11,18	728
9,43	1108	10,07	1012	10,31	916	10,55	820	11,19	724
9,44	1104	10,08	1008	10,32	912	10,56	816	11,20	720
9,45	1100	10,09	1004	10,33	908	10,57	812	11,21	716
9,46	1096	10,10	1000	10,34	904	10,58	808	11,22	712
9,47	1092	10,11	996	10,35	900	10,59	804	11,23	708
9,48	1088	10,12	992	10,36	896	11,00	800	11,24	704
9,49	1084	10,13	988	10,37	892	11,01	796	11,25	700
9,50	1080	10,14	984	10,38	888	11,02	792	11,26	696
9,51	1076	10,15	980	10,39	884	11,03	788	11,27	692
9,52	1072	10,16	976	10,40	880	11,04	784	11,28	688
9,53	1068	10,17	972	10,41	876	11,05	780	11,29	684

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
11,30	680	11,54	584	12,18	488
11,31	676	11,55	580	12,19	484
11,32	672	11,56	576	12,20	480
11,33	668	11,57	572	12,21	476
11,34	664	11,58	568	12,22	472
11,35	660	11,59	564	12,23	468

11,36	656	12,00	560	12,24	464
11,37	652	12,01	556	12,25	460
11,38	648	12,02	552	12,26	456
11,39	644	12,03	548	12,27	452
11,40	640	12,04	544	12,28	448
11,41	636	12,05	540	12,29	444
11,42	632	12,06	536	12,30	440
11,43	628	12,07	532	12,31	436
11,44	624	12,08	528	12,32	432
11,45	620	12,09	524	12,33	428
11,46	616	12,10	520	12,34	424
11,47	612	12,11	516	12,35	420
11,48	608	12,12	512	12,36	416
11,49	604	12,13	508	12,37	412
11,50	600	12,14	504	12,38	408
11,51	596	12,15	500	12,39	404
11,52	592	12,16	496	12,40	400
11,53	588	12,17	492	12,41	396

3 километрге жүгіру (ерлер)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
12,42	392	13,02	312	13,22	232	13,42	152	14,02	72
12,43	388	13,03	308	13,23	228	13,43	148	14,03	68
12,44	384	13,04	304	13,24	224	13,44	144	14,04	64
12,45	380	13,05	300	13,25	220	13,45	140	14,05	60
12,46	376	13,06	296	13,26	216	13,46	136	14,06	56
12,47	372	13,07	292	13,27	212	13,47	132	14,07	52
12,48	368	13,08	288	13,28	208	13,48	128	14,08	48
12,49	364	13,09	284	13,29	204	13,49	124	14,09	44
12,50	360	13,10	280	13,30	200	13,50	120	14,10	40
12,51	356	13,11	276	13,31	196	13,51	116	14,11	36
12,52	352	13,12	272	13,32	192	13,52	112	14,12	32
12,53	348	13,13	268	13,33	188	13,53	108	14,13	28
12,54	344	13,14	264	13,34	184	13,54	104	14,14	24
12,55	340	13,15	260	13,35	180	13,55	100	14,15	20
12,56	336	13,16	256	13,36	176	13,56	96	14,16	16
12,57	332	13,17	252	13,37	172	13,57	92	14,17	12
12,58	328	13,18	248	13,38	168	13,58	88	14,18	8
12,59	324	13,19	244	13,39	164	13,59	84	14,19	4
13,00	320	13,20	240	13,40	160	14,00	80	14,20	0
13,01	316	13,21	236	13,41	156	14,01	76		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

3 километрге жүгіру (қонышы биік бәтеңкемен)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
9,30	1280	9,50	1200	10,10	1120	10,30	1040	10,50	960
9,31	1276	9,51	1196	10,11	1116	10,31	1036	10,51	956
9,32	1272	9,52	1192	10,12	1112	10,32	1032	10,52	952
9,33	1268	9,53	1188	10,13	1108	10,33	1028	10,53	948
9,34	1264	9,54	1184	10,14	1104	10,34	1024	10,54	944
9,35	1260	9,55	1180	10,15	1100	10,35	1020	10,55	940
9,36	1256	9,56	1176	10,16	1096	10,36	1016	10,56	936
9,37	1252	9,57	1172	10,17	1092	10,37	1012	10,57	932
9,38	1248	9,58	1168	10,18	1088	10,38	1008	10,58	928
9,39	1244	9,59	1164	10,19	1084	10,39	1004	10,59	924
9,40	1240	10,00	1160	10,20	1080	10,40	1000	11,00	920
9,41	1236	10,01	1156	10,21	1076	10,41	996	11,01	916
9,42	1232	10,02	1152	10,22	1072	10,42	992	11,02	912
9,43	1228	10,03	1148	10,23	1068	10,43	988	11,03	908
9,44	1224	10,04	1144	10,24	1064	10,44	984	11,04	904
9,45	1220	10,05	1140	10,25	1060	10,45	980	11,05	900
9,46	1216	10,06	1136	10,26	1056	10,46	976	11,06	896
9,47	1212	10,07	1132	10,27	1052	10,47	972	11,07	892
9,48	1208	10,08	1128	10,28	1048	10,48	968	11,08	888
9,49	1204	10,09	1124	10,29	1044	10,49	964	11,09	884

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
11,10	880	11,30	800	11,50	720
11,11	876	11,31	796	11,51	716
11,12	872	11,32	792	11,52	712
11,13	868	11,33	788	11,53	708
11,14	864	11,34	784	11,54	704
11,15	860	11,35	780	11,55	700
11,16	856	11,36	776	11,56	696
11,17	852	11,37	772	11,57	692
11,18	848	11,38	768	11,58	688
11,19	844	11,39	764	11,59	684
11,20	840	11,40	760	12,00	680
11,21	836	11,41	756	12,01	676

11,22	832	11,42	752	12,02	672
11,23	828	11,43	748	12,03	668
11,24	824	11,44	744	12,04	664
11,25	820	11,45	740	12,05	660
11,26	816	11,46	736	12,06	656
11,27	812	11,47	732	12,07	652
11,28	808	11,48	728	12,08	648
11,29	804	11,49	724	12,09	644

3 километрге жүгіру (қонышы биік бәтеңкемен)

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
12,10	640	12,34	544	12,58	448	13,22	352	13,46	256
12,11	636	12,35	540	12,59	444	13,23	348	13,47	252
12,12	632	12,36	536	13,00	440	13,24	344	13,48	248
12,13	628	12,37	532	13,01	436	13,25	340	13,49	244
12,14	624	12,38	528	13,02	432	13,26	336	13,50	240
12,15	620	12,39	524	13,03	428	13,27	332	13,51	236
12,16	616	12,40	520	13,04	424	13,28	328	13,52	232
12,17	612	12,41	516	13,05	420	13,29	324	13,53	228
12,18	608	12,42	512	13,06	416	13,30	320	13,54	224
12,19	604	12,43	508	13,07	412	13,31	316	13,55	220
12,20	600	12,44	504	13,08	408	13,32	312	13,56	216
12,21	596	12,45	500	13,09	404	13,33	308	13,57	212
12,22	592	12,46	496	13,10	400	13,34	304	13,58	208
12,23	588	12,47	492	13,11	396	13,35	300	13,59	204
12,24	584	12,48	488	13,12	392	13,36	296	14,00	200
12,25	580	12,49	484	13,13	388	13,37	292	14,01	196
12,26	576	12,50	480	13,14	384	13,38	288	14,02	192
12,27	572	12,51	476	13,15	380	13,39	284	14,03	188
12,28	568	12,52	472	13,16	376	13,40	280	14,04	184
12,29	564	12,53	468	13,17	372	13,41	276	14,05	180
12,30	560	12,54	464	13,18	368	13,42	272	14,06	176
12,31	556	12,55	460	13,19	364	13,43	268	14,07	172
12,32	552	12,56	456	13,20	360	13,44	264	14,08	168
12,33	548	12,57	452	13,21	356	13,45	260	14,09	164

Кестенің жалғасы

Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай	Нәтиже (минут, секунд)	Ұпай
14,10	160	14,34	64
14,11	156	14,35	60
14,12	152	14,36	56
14,13	148	14,37	52

14,14	144	14,38	48
14,15	140	14,39	44
14,16	136	14,40	40
14,17	132	14,41	36
14,18	128	14,42	32
14,19	124	14,43	28
14,20	120	14,44	24
14,21	116	14,45	20
14,22	112	14,46	16
14,23	108	14,47	12
14,24	104	14,48	8
14,25	100	14,49	4
14,26	96	14,50	0
14,27	92		
14,28	88		
14,29	84		
14,30	80		
14,31	76		
14,32	72		
14,33	68		

Әскери-спорттық көпсайыс (спорт түрлері бойынша) нәтижелерін бағалау және ұпайларды есептеу КЕСТЕСІ

Белтемірде тартылу (киім үлгісі – әскери далалық)

Нәтиже (саны рет)	Ұпай	Нәтиже (саны рет)	Ұпай	Нәтиже (саны рет)	Ұпай	Нәтиже (саны рет)	Ұпай
59	1990	41	1450	23	910	5	370
58	1960	40	1420	22	880	4	340
57	1930	39	1390	21	850	3	310
56	1900	38	1360	20	820	2	280
55	1870	37	1330	19	790	1	250
54	1840	36	1300	18	760		
53	1810	35	1270	17	730		
52	1780	34	1240	16	700		
51	1750	33	1210	15	670		
50	1720	32	1180	14	640		
49	1690	31	1150	13	610		
48	1660	30	1120	12	580		
47	1630	29	1090	11	550		
46	1600	28	1060	10	520		
45	1570	27	1030	9	490		
44	1540	26	1000	8	460		

43	1510	25	970	7	430		
42	1480	24	940	6	400		

Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштерінің әскери-
қолданбалы спорт түрлері
жөніндегі қағидаларына
3-қосымша

Оқ ату бойынша жарыстардағы жаттығулардың шарттары

Макаров тапаншасы-1 – Макаров тапаншасынан № 4 қозғалмайтын нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша 25 метрге оқ ату, 3 сынақ және 10 есепке алынатын ату.

Макаров тапаншасы-3 - Макаров тапаншасынан № 4 нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша 25 метрге оқ ату, 5 сынақ және 30 есепке алынатын ату (6x5).

Калашников автоматы-1 – автоматтан № 4 нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша 100 метрге тіреусіз жатқан қалпында бір-бірлеп оқ ату, 3 сынақ және 10 есепке алынатын ату.

Калашников автоматы-2 – автоматтан № 7 нысана (белге дейінгі кеуде пішіні) бойынша тіреусіз үш қалыптан (жатқан, тізе бүккен, тұрған күйде) кезектермен оқ ату, әрбір қалыпта 10 есепке алынатын ату (3x10).

Калашников автоматы-3 – автоматтан № 4 нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша тіреусіз үш қалыптан (жатқан, тізе бүккен, тұрған күйде) бір-бірлеп 100 метрге оқ ату, әрбір қалыпта 3 сынақ және 10 есепке алынатын ату (3x10).

Мерген винтовкасы-1 – оптикалық көздеуіші бар мерген винтовкасынан № 4 нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша 300 метрге тіреусіз үш қалыптан (жатқан, тізе бүккен, тұрған күйде) оқ ату, әрбір қалыпта 3 сынақ және 10 есепке алынатын ату (3x10).

Мерген винтовкасы-2 – оптикалық көздеуіші бар мерген винтовкасынан № 4 нысана (шеңберлер сызылған кеуде пішіні) бойынша таянып жатқан қалпында 300 метрге оқ ату, 5 сынақ және 20 есепке алынатын ату (2x10).

Жаттығуларды орындау шарттары

Жаттығу индексі	Оқ ату арақашықтығы, (метр)	Нысана	Атулар саны		Оқ атуға уақыт		Топтамалар (атулар) саны
			сынақ	есептік	сынақ	есептік	
Макаров тапаншасы- 1	25	№4 – шеңберлер сызылған кеуде пішіні (қозғалмайтын)	3	10	3 минут	8 минут	2 x 5
Макаров тапаншасы- 3	25	№4 - шеңберлер сызылған кеуде пішіні (қозғалмайтын)	5	30	5 минут	1 топтамаға 4 минут	6 x 5

Жаттығуларды орындау шарттары

Жаттығу индексі	Оқ ату арақашықтығы , (м)	Нысана	Атулар саны		Оқ атуға уақыт		Қалып және оқ ату түрі
			сынақ	есептік	сынақ	есептік	
Калашников автоматы-1	100	№4 - шеңберлер сызылған кеуде пішіні	3	10	2 минут	8 минут	Жатқан қалпында (қолдан); бір-бірлеп оқ ату
Калашников автоматы-2	200	№7 – белге дейінгі кеуде пішіні	-	3 0 (3x10)	-	жатқан қалпында-15 секунд, тізе бүгіп -20 секунд, тұрған қалпында -25 секунд	Үш қалыпта: жатқан қалпында (қолдан), тізе бүгіп, тұрған қалпында; автоматты атыс (кезекпен)
Калашников автоматы-3	100	№4 - шеңберлер сызылған кеуде пішіні	9 (3x3)	3 0 (3x10)	жатқан қалпында 2 минут, тізе бүгіп - 3 минут, тұрған қалпында 4 минут	жатқан қалпында 8 минут, тізе бүгіп - 10 минут, тұрған қалпында 12 минут	Үш қалыпта: жатқан қалпында (қолдан), тізе бүгіп, тұрған қалпында; бір-бірлеп оқ ату
Мерген винтовкасы-1	300	№4 - шеңберлер сызылған кеуде пішіні	9 (3x3)	3 0 (3x10)	Әрбір қалыпта 3 минут	Әрбір қалыпта 15 минут	Үш қалыпта: жатқан қалпында (қолдан), тізе бүгіп, тұрған қалпында; бір-бірлеп оқ ату
Мерген винтовкасы-2	300	№4 - шеңберлер сызылған кеуде пішіні	6	20	5 минут	30 минут	Жатқан қалпында (қолдан); бір-бірлеп оқ ату

Қазақстан Республикасы
Қарулы Күштерінің әскери-
қолданбалы спорт түрлері
жөніндегі қағидаларына
4-қосымша

Айқын басымдылық беру, ұпайларды есептеу және жекпе-жек нәтижелерін айқындау, спортшылардың жарақатқа әкеп соқтыратын іс-қимылдарын төрелік бағалау шарттары

1. Сайыскерлердің техникалық әрекеттерін кілемдегі төрешілер бағалайды.

Жекпе-жек:

1) уақыт аяқталысымен;

2) сайыскерлердің біреуінде айқын басымдылық болғанда;

3) сайыскерлердің біреуі жарыстан шеттетілген жағдайда;

4) алған жарақатынан қатысушылардың біреуі сайысты жалғастыра алмауына байланысты аяқталады.

2. Айқын басымдылық беріледі

1) нәтижесінде қарсыласы қимыл-қозғалыс үйлесімін жоғалтып, қорғана алмай қалатын – НОКАУТ шабуылдау қимылы үшін сайыскерге;

2) қарсыласы екі НОКДАУН алған жағдайда сайыскерге;

3) ауырту немесе тұншықтыру тәсілін қолданған сайыскерге;

4) қарсыласы жекпе-жектегі жалғастырудан бас тартқан сайыскерге;

5) қарсыласы сайысқа келмеген немесе жіберген бұзушылықтары үшін шеттетілген сайыскерге;

6) қарсыласы сайысқа қайта шақырғаннан кейін 2 минут ішінде сайысқа келмеген сайыскерге;

7) өкілі (секундант) өз спортшысын сайыстан алып тастаған немесе оны жалғастырудан бас тартқан сайыскерге;

8) 10 балл басымдығы болған жағдайда сайыскерге;

9) сайыскерлердің сайыс барысында жарақаттауға әкеп соқтыратын әрекеттерінің бағасы бойынша.

Жарақаттың болуын, оның ауырлығын және жарақат алған қатысушының сайысты (жарысты) жалғастыру мүмкіндігін жарыстардың дәрігері айқындайды. Жарақаттаудағы кінәні төрешілер үштігі айқындайды.

3. Ұпайларды есептеу тәртібі.

Р/с №	Әрекеттердің бағасы	Баллдар		
		1 балл	2 балл	Таза жеңіс
1.	Қолмен соққы берулер	денеге	+	
		басқа	+	
2.	Қолмен және (немесе) аяқпен соққы сериялары	басқа		+
		денеге		+
3.	Аяқпен соққы берулер	денеге	+	
		басқа		+
		аяққа баға берілмейді		
4.	Ауырту тәсілдері Ауырту тәсілін орындау үшін спортшыға 20 секундтан аспайтын уақыт беріледі. Жеңілгені туралы спортшының белгісінен кейін (дауыспен немесе қолымен не аяғымен тарсылдатумен) есептеледі			+
5.	Тұншықтыру тәсілі			+
Р/с №	Әрекеттердің бағасы	Баллдар		
		1 балл	2 балл	Таза жеңіс
6.	Н о к д а у н Нокдаун кезінде техникалық әрекет үшін ұпай санына 2 ұпай қосылады		+	

7.	Нокаут				+	
8.	Лақтырулар Қапсыра ұстап лақтыру немесе партерде күресті орындауға 15 секундтан аспайтын уақыт беріледі	құлау арқылы арқаға, жанға лақтыру	+			
		құламай арқаға, жанға лақтыру		+		
Ескертпе: Соққы берген кезде тек рұқсат етілген аймақтарға қатты бағытталған соққылар ғана есептеледі. Қапсыра ұстап, аяққа берілген және "жату" қалпында жасалған соққылар бағаланбайды, бірақ осындай соққылардың нәтижесінде алынған нокаун мен нокаут бағаланады						
9.	Тыйым салынған техникалық әрекет ескерту (баллдар қарсыласқа есептеледі)	бірінші рет – ескерту				
		екінші рет 1-ші ескерту	-	+		
		үшінші рет – 2-ші ескерту			+	
		төртінші рет – кейіннен шеттетуге 3-ші ескерту				
10	Күрес кезінде екі аяғымен кілем шеңберінен тыс шыққаны үшін ескерту жарияланады	Кілемнің шетінен тыс шығу санына қарамастан, спортшының кілем шеңберінен әрбір тыс шыққаны үшін ескерту, ал оның қарсыласына 1 балл жарияланады		+		
11	Шақыру бойынша кешіккені үшін немесе сайыс алдында жабдық бойынша ескертулерді жойған кезде спортшыға жарияланады (баллдар қарсыласқа есептеледі)	1 минутқа дейін – ескертпе				
		1-ден 1.30 минутқа дейін – 1-ші ескерту		+		
		1.30-дан 2 минутқа дейін – 2-ші ескерту			+	
		2 минуттан артық – кейіннен шеттетуге 3-ші ескерту				
12	10 балл айырмашылығы болған кезде айқын басымдылық беріледі					

Жекпе-жек есебі тең болған кезде жеңіс бірінші техникалық әрекет бойынша беріледі.

4. Жарақатқа әкеп соқтыратын спортшылар әрекетіне төрелік баға беру:

1) жарақаттың болуын, оның ауырлығын және сайысты жалғастыру мүмкіндігін жарыстардың дәрігері айқындайды. Сайыстан босатуды дәрігердің қорытындысы негізінде бас төреші немесе оның орынбасары береді;

2) нәтижесінде қарсыласы сайысты жалғастыра алмауы мүмкін, оның кінәсінен тыйым салынған тәсілді қолдануы салдарынан жарақат келтірген сайыскер осы жекпе-жектен шеттетіледі және оған жеңіліс, ал оның қарсыласына жеңіс есептеледі.

3) егер сайыскер қарсыластың кінәсінен болмаған жарақат алса және сайысты жалғастыра алмайтын болса, оған жеңіліс есептеледі. Оның қарсыласына жеңіс есептеледі.

4) егер екі сайыскер бір уақытта жарақат алып, жекпе-жекті жалғастыра алмайтын болса (екеуі де кінәлі), онда екеуіне де жеңіліс есептеледі.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК